

Lovforslag nr. L 16. Fremsat den 9. oktober 1980 af indenrigsministeren

Forslag

til

Lov om ændring af de kommunale styrelseslove

§ 1

I lov om kommunernes styrelse, jfr. lovbekendtgørelse nr. 399 af 19. juli 1977, som ændret ved lov nr. 655 af 21. december 1977 og lov nr. 128 af 28. marts 1979, foretages følgende ændringer:

1. I § 7, stk. 3, indsættes som 2. pkt.:

»Er der valgt flere næstformænd, besættes den ledigblevne plads dog af den gruppe i kommunalbestyrelsen, som har valgt den afgående næstformand.«

2. I § 11 indsættes som nyt stk. 1.:

»Ethvert medlem af kommunalbestyrelsen kan for denne indbringe ethvert spørgsmål om kommunens anliggender samt fremsætte forslag til beslutninger herom. Udvalgene og kommunalbestyrelsens formand skal meddele kommunalbestyrelsen de oplysninger, denne forlanger, og er – med de begrænsninger, som er fastsat i lovgivningen – i enhver henseende undergivet kommunalbestyrelsens beslutninger.«

Stk. 1 og 2 bliver herefter stk. 2 og 3.

3. § 15 affattes således:

»§ 15. Når et medlem er forhindret i at deltage i det konstituerende møde, jfr. § 6, eller i det møde, hvor forslaget til årsbudget og flerårige budgetoverslag undergives 2. behandling, jfr. § 38, stk. 2, kan de medlemmer, der er valgt på den pågældende kandidatliste, kræve stedfortræderen indkaldt til at deltage i mødet.

Stk. 2. Når et medlem har forfald på grund af sin helbredstilstand, forretninger

eller lignende og således er forhindret i at varetage sine kommunale hverv i et forventet tidsrum af mindst 1 måned, indkalder kommunalbestyrelsen stedfortræderen til midlertidigt at tage sæde i kommunalbestyrelsen.

Stk. 3. Kommunalbestyrelsen træffer beslutning om, hvorvidt betingelserne for stedfortræderens indtræden er til stede.

Stk. 4. Når stedfortræderen for kommunalbestyrelsens formand eller næstformand er indtrådt i henhold til stk. 2, og forfaldet har en forventet varighed af mindst 2 måneder, udpeger kommunalbestyrelsen efter reglerne i § 6, jfr. § 7, stk. 3, den, der under fraværet skal varetage funktionerne som henholdsvis formand eller næstformand.«

4. § 16 affattes således:

»§ 16. Der ydes et fast vederlag til kommunalbestyrelsens medlemmer, bortset fra kommunalbestyrelsens formand, de i § 64, stk. 2, nævnte magistratsmedlemmer og de i § 65, stk. 1, nævnte udvalgsformænd. Ethvert medlem er forpligtet til at modtage vederlaget. Et medlem kan vælge i stedet at modtage erstatning for dokumenteret tabt arbejdsfortjeneste, jfr. stk. 6, dog således at valget foretages med virkning for et regnskabsår ad gangen. De nærmere regler om ydelse af vederlag og erstatning fastsættes af indenrigsministeren.

Stk. 2. For deltagelse i møder i kommunalbestyrelsen og i udvalg, der er nedsat af kommunalbestyrelsen blandt dens medlemmer, ydes der medlemmerne diæter.

Stk. 3. Der kan endvidere ydes diæter for andre kommunale hverv, der udføres efter valget af kommunalbestyrelsen eller kommu-

nens beboere, samt for deltagelse i kurser m. v., der må anses af betydning for udøvelsen af hvervet, herunder af hvervet som kommunalbestyrelsesmedlem.

Stk. 4. Er der tillagt nogen særligt honorar eller vederlag, bortset fra ydelser efter stk. 1, for bestridelse af et kommunalt hverv, kan der dog ikke ydes den pågældende diæter for møder m. v. i forbindelse med hvervets varetagelse.

Stk. 5. Indenrigsministeren fastsætter størrelsen af diæterne. Disse fastsættes til et bestemt beløb pr. dag, og således at der for dage, hvor varetagelsen af hvervet beslaglægger mere end 4 timer, ydes det dobbelte beløb. Ved beregningen af den tid, varetagelsen af hvervet beslaglægger, medtages også den tid, der er fornøden til rejse til og fra det sted, hvor hvervet udføres, medmindre hele rejsen foregår inden for samme primærkommunes grænser. Enthvert medlem af kommunalbestyrelsen er forpligtet til at modtage de diæteløb, der tilkommer den pågældende efter foranstående regler.

Stk. 6. Hvor et medlem dokumenterer mistet arbejdsfortjeneste, ydes der ud over det i henhold til stk. 5 fastsatte diæteløb erstatning herfor, såfremt medlemmet ikke modtager vederlag i henhold til stk. 1. Erstatningen kan pr. dag dog højst udgøre det tredobbelte af det diæteløb, der af indenrigsministeren er fastsat for møder af ikke over 4 timers varighed.

Stk. 7. I styrelsesvedtægten kan fastsættes bestemmelser om ydelse af vederlag til formændene for de af kommunalbestyrelsen nedsatte udvalg. For formandshverv, hvor der ydes vederlag, fastsættes endvidere i styrelsesvedtægten bestemmelser om ydelse af efterløn samt om ydelse af vederlag til et medlem, der fungerer som udvalgsformand på grund af formandens sygdom, ferie eller fravær af anden årsag.

Stk. 8. Kommunalbestyrelsen kan yde befordringsgodtgørelse samt godtgørelse for fraværelse fra hjemstedet i forbindelse med varetagelsen af kommunale hverv.«

5. I § 17, stk. 4, indsættes som 2. pkt.:

»Kommunalbestyrelsen bestemmer de særlige udvalgs sammensætning og fastsætter regler for deres virksomhed.«

6. § 17, stk. 5, affattes således:

»*Stk. 5.* Medlemmerne af kommunalbestyrelsen er pligtige at modtage valg til udvalg, kommissioner, bestyrelser og lignende samt til at udføre øvrige hverv, som kommunalbestyrelsen måtte tildele dem. Kommunalbestyrelsen kan også, medmindre andet særligt er bestemt, overlade hverv til andre af kommunens beboere, som er villige dertil.«

7. I § 17 indsættes som *stk. 6*:

»*Stk. 6.* Kommunalbestyrelsen drager omsorg for indretningen af kommunens administration og fastsætter regler om ansættelse og afskedigelse af kommunalt personale.«

8. § 18 affattes således:

»§ 18. Økonomiudvalget består af kommunalbestyrelsens formand, der tillige er formand for udvalget, samt 2, 4 eller 6 af kommunalbestyrelsens øvrige medlemmer.

Stk. 2. Økonomiudvalget har indseende med de økonomiske og almindelige administrative forhold inden for samtlige kommunens administrationsområder, og udvalgets erklæring skal indhentes om enhver sag, der vedrører disse forhold, forinden sagen forelægges kommunalbestyrelsen til beslutning.

Stk. 3. Økonomiudvalget varetager den umiddelbare forvaltning af anliggender, der vedrører kommunens kasse- og regnskabsvæsen og løn- og personaleforhold.

Stk. 4. Økonomiudvalget forestår samordningen af kommunens planlægning.«

9. § 20 affattes således:

»§ 20. Udvalgene udøver deres virksomhed i møder. De er beslutningsdygtige, når mindst halvdelen af medlemmerne er til stede. Alle beslutninger træffes ved stemmefler-tal.

Stk. 2. Udvalgene fastsætter selv deres forretningsorden. For hvert udvalg føres en protokol, hvori udvalgets beslutninger indføres.

Stk. 3. Udvalgene kan tillade personer, der er ansat i kommunens tjeneste, at overvære møderne med henblik på varetagelse af sekretariatsfunktioner m. v. for udvalget. Udvalgene kan tilkalde andre personer, herunder andre medlemmer af kommunalbestyrelsen, til at overvære forhandlingerne, når det er ønskeligt af hensyn til en sags oplysning. Kommunalbestyrelsen kan fastsætte nærmere

regler om udvalgenes adgang efter dette stykke til at lade personer, der ikke er medlemmer af udvalget, overvære udvalgets møder.«

10. § 22 ophæves og i stedet indsættes:

»§ 22. Udvalgene vælger selv deres formand, jfr. dog § 18, stk. 1. Ethvert medlem af udvalget er forpligtet til at modtage valg til formand. Formanden forbereder, indkalder og leder udvalgets møder og drager omsorg for, at dets beslutninger indføres i beslutningsprotokollen.

Stk. 2. Formanden kan på udvalgets vegne afgøre sager, som ikke tåler opsættelse eller ikke giver anledning til tvivl. Kommunalbestyrelsens formand underrettes forudgående om afgørelsen, jfr. § 31 a, medmindre der er tale om afgørelser, der ved lovgivningen er henlagt til udvalget.

Stk. 3. Ethvert medlem af udvalget kan for dette indbringe ethvert spørgsmål om formandens virksomhed, og formanden skal meddele udvalget de oplysninger, dette forlanger. Formanden er i enhver henseende undergivet udvalgets beslutninger.«

11. § 31 affattes således:

»§ 31. Formanden kan på kommunalbestyrelsens vegne afgøre sager, som ikke tåler opsættelse eller ikke giver anledning til tvivl.

Stk. 2. Formanden har den øverste daglige ledelse af kommunens administration. Han fordeler sagerne til de pågældende udvalg og drager omsorg for, at sager, der kræver beslutning af kommunalbestyrelsen, forelægges denne med eventuelle erklæringer, jfr. § 18. Han påser sagernes ekspedition og udfærdiger om fornødent forskrifter herfor.

Stk. 3. Formanden har den umiddelbare forvaltning af de anliggender, som ikke er henlagt til udvalg m. v.

Stk. 4. I styrelsesvedtægten kan fastsættes nærmere regler om formandens forretninger.«

12. Efter § 31 indsættes:

»§ 31 a. Formanden har ret til uden stemmeret at deltage i forhandlingerne i udvalg, selv om han ikke er medlem. Han underrettes om tidspunktet for udvalgsmøderne og modtager dagsorden, hvis en sådan udsendes til medlemmerne, samt udskrift af beslutningsprotokollen for hvert møde.

Stk. 2. Formanden kan sammenkalde medlemmerne af to eller flere udvalg til samlet drøftelse af foreliggende sager af fælles interesse.

Stk. 3. Formanden kan standse behandlingen af en under et udvalgs myndighedsområde hørende sag ved skriftligt at pålægge udvalget at indbringe sagen for kommunalbestyrelsen uden unødigt ophold. Dette gælder dog ikke sager, hvor afgørelsen ved lovgivningen er henlagt til udvalget.«

13. § 34 affattes således:

»§ 34. Regler om ydelse af vederlag, efterløn og pension til kommunalbestyrelsens formand fastsættes i styrelsesvedtægten.

Stk. 2. I styrelsesvedtægten kan der fastsættes regler om ydelse af et vederlag til kommunalbestyrelsens næstformand. Vederlaget udgør en tiendedel af det i stk. 1 omhandlede vederlag. Er der valgt flere næstformænd, kan vederlag kun ydes første næstformand.

Stk. 3. Et medlem, der i henhold til § 15, stk. 4, eller § 66, stk. 2, udpeges til at fungere som formand, oppebærer i funktionsperioden vederlag efter reglerne i stk. 1.

Stk. 4. Kommunalbestyrelsen kan yde et medlem, som uden for de i stk. 3 nævnte tilfælde varetager opgaver, som påhviler kommunalbestyrelsens formand, et vederlag. Vederlagets størrelse fastsættes under hensyn til navnlig arbejdsbyrdens omfang og varighed.

Stk. 5. En næstformand, der modtager vederlag i henhold til stk. 2, kan dog kun modtage vederlag i henhold til stk. 3 eller 4, såfremt han inden for et regnskabsår har varetaget formandens opgaver i mere end 5 uger.

Stk. 6. Modtager et medlem andre vederlag, honorarer eller diæter af kommunens kasse, kan disse sammen med de i stk. 2-4 omhandlede vederlag ikke overstige det vederlag, der tilkommer borgmesteren, jfr. stk. 1.«

14. § 35 ophæves.

15. § 41 affattes således:

»§ 41. Beslutning om optagelse af lån og påtagelse af garantiforpligtelser skal, medmindre indenrigsministeren fastsætter andet, træffes af kommunalbestyrelsen.«

16. § 42 affattes således:

»§ 42. Enhver kommune skal have en sagkyndig revision, der skal godkendes af tilsynsmyndigheden. Kommunalbestyrelsens afskedigelse af revisionen kræver tilsynsmyndighedens samtykke.

Stk. 2. Revisionen skal omfatte alle under kommunalbestyrelsen henhørende regnskabsområder. Ved revisionen efterprøves, om regnskabet er rigtigt, og om de dispositioner, der er omfattet af regnskabsaflæggelsen, er i overensstemmelse med meddelte bevillinger, kommunalbestyrelsens øvrige beslutninger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis.

Stk. 3. Det påhviler revisionen regelmæssigt at foretage en kritisk gennemgang af kommunens regnskabsføring og de i forbindelse hermed etablerede kontrolforanstaltninger med henblik på at efterprøve, om disse er betryggende.

Stk. 4. Kommunalbestyrelsen skal tilvejebringe og meddele de oplysninger, der er fornødne for revisionens virksomhed.

Stk. 5. Kommunalbestyrelsen fastsætter de nærmere regler for indretningen af kommunens kasse- og regnskabsvæsen i et regulativ, hvori der tillige optages forskrifter vedrørende forretningsgangen inden for kasse- og regnskabsvæsenet. Regulativet tilstilles den kommunale revision, som tillige skal underrettes om alle ændringer af regulativet, før de sættes i kraft.«

17. § 46 affattes således:

»§ 46. De nærmere regler om bestyrelsen af kommunens kasse- og regnskabsvæsen, om aflæggelse af årsregnskabet, om revision og om afgørelse af bemærkninger fastsættes i styrelsesvedtægten.«

18. § 55 affattes således:

»§ 55. Indenrigsministeren kan fastsætte regler om kommunernes låntagning.«

19. § 56 ophæves.

20. § 57 affattes således:

»§ 57. Indenrigsministeren kan fastsætte regler om kommunalbestyrelsens adgang til at forpligte kommunen ved kaution eller anden økonomisk garanti samt ved tilsagn om regelmæssige ydelser og lignende, som kom-

munen ikke efter loven er forpligtet til at præstere.«

21. § 59 ophæves.

22. § 64, stk. 3, affattes således:

»Stk. 3. I vedtægten fastsættes bestemmelser om vederlag, efterløn og pension til borgmestre og rådmænd, samt om vederlag til medlemmer, der midlertidigt fungerer i disse hverv.«

23. Efter § 64 indsættes:

»§ 65. I styrelsesvedtægten for amtskommunerne samt andre kommuner med et indbyggertal på mindst 40.000 kan det bestemmes, at formændene for de stående udvalg vælges af kommunalbestyrelsen på dennes konstituerende møde ved forholdstalsvalg, jfr. stk. 2. Valgene har virkning for kommunalbestyrelsens funktionsperiode.

Stk. 2. Grupperne bestemmer i den rækkefølge, hvori de har opnået ret til at besætte pladser som udvalgsformænd, i hvilke udvalg og med hvilke medlemmer de ønsker at besætte formandsposterne. Intet medlem kan udpeges til mere end én formandspost. Ved fordelingen regnes formanden for økonomiudvalget, jfr. stk. 3, som den første af de formandsposter, der kan tilkomme den gruppe inden for kommunalbestyrelsen, til hvilken kommunalbestyrelsens formand hører. Når udvalgsformændene er valgt, vælges de øvrige medlemmer af de stående udvalg efter reglerne i §§ 25 og 27, idet en udvalgsformands plads regnes som den første af de pladser, der kan tilkomme den gruppe inden for kommunalbestyrelsen, til hvilken udvalgsformanden hører.

Stk. 3. Økonomiudvalget består af kommunalbestyrelsens formand, der tillige er formand for udvalget, samt udvalgsformændene. I styrelsesvedtægten kan der fastsættes bestemmelser om udvidelse af økonomiudvalget med et yderligere antal kommunalbestyrelsesmedlemmer, dog således at det samlede medlemstal højst bliver 7. I så fald vælges medlemmerne til økonomiudvalget efter forholdstal og således, at de i henhold til 1. punktum besatte pladser fragår i de pågældende gruppers antal pladser.

Stk. 4. I styrelsesvedtægten fastsættes bestemmelser om vederlag, efterløn og pension til udvalgsformænd samt om vederlag til

medlemmer, der midlertidigt fungerer som udvalgsformænd.

Stk. 5. I kommuner, hvor der er nedsat et havneudvalg, jfr. § 19, stk. 3, er formanden for dette udvalg dog ikke omfattet af reglerne i stk. 1-4.

Stk. 6. I styrelsesvedtægten træffes endvidere bestemmelse om de fravigelser af denne lovs indhold, som den i denne paragraf omhandlede styrelsesform gør ønskelig.«

24. § 66 ophæves og i stedet indsættes:

»§ 66. Såfremt kommunalbestyrelsens formand eller et af de i § 64, stk. 2, nævnte magistratsmedlemmer vægrer sig ved at udføre en opgave, som er pålagt ham ved denne lov eller kommunens styrelsesvedtægt, kan kommunalbestyrelsen udpege et af sine medlemmer til at varetage den pågældende opgave.

Stk. 2. Ved grov eller gentagen vægring med hensyn til udførelsen af de i stk. 1 nævnte opgaver kan kommunalbestyrelsen udpege et af sine medlemmer til at fungere som formand eller magistratsmedlem indtil videre. Den, der udpeges, overtager samtlige opgaver, som påhviler kommunalbestyrelsens formand eller det pågældende magistratsmedlem.

Stk. 3. Kommunalbestyrelsens beslutning i henhold til stk. 2 skal straks forelægges indenrigsministeren til stadfæstelse. Beslutningen træder først i kraft, når den er stadfæstet af indenrigsministeren.

Stk. 4. Foreligger der en i henhold til stk. 3 stadfæstet beslutning om indskriden, skal kommunalbestyrelsen straks rejse sag ved domstolene til efterprøvelse af, om betingelserne for indskriden efter stk. 2 er til stede. Finder domstolene, at betingelserne for indskriden efter stk. 2 er til stede, anses formanden eller det pågældende magistratsmedlem som fritaget for sit hverv.

Stk. 5. Kommunalbestyrelsen kan med indenrigsministerens godkendelse beslutte, at der i de i stk. 1 og 2 nævnte tilfælde sker en nedsættelse af det vederlag, der ydes formanden eller det pågældende magistratsmedlem. Nedsættelsen kan, medmindre omstændighederne taler for et fuldstændigt bortfald, højst udgøre en tredjedel af vederlaget. Sker der en retlig prøvelse i henhold til stk. 4, og denne ikke medfører fritagelse for hvervet, har formanden eller det pågældende magistrats-

medlem krav på efterbetaling af forskellen mellem det fulde og det nedsatte vederlag.

Stk. 6. Bestemmelserne i stk. 1 til 5 finder tilsvarende anvendelse på udvalgsformænd, som er valgt i henhold til § 65, stk. 1.«

§ 2

I lov nr. 274 af 8. juni 1977 om Københavns kommunes styrelse som ændret ved lov nr. 655 af 21. december 1977 og lov nr. 128 af 28. marts 1979 foretages følgende ændringer:

1. I § 10 indsættes som nyt *stk. 1*:

»Ethvert medlem af borgerrepræsentationen kan for denne indbringe ethvert spørgsmål om kommunens anliggender samt fremsætte forslag til beslutninger herom.«

Stk. 1 og 2 bliver herefter stk. 2 og 3.

2. § 15, stk. 1 og 2 affattes således:

»Når et medlem af borgerrepræsentationen er forhindret i at deltage i det konstituerende møde, jfr. § 4, eller i det møde, hvor forslaget til årsbudget og flerårige budgetoverslag undergives 2. behandling, jfr. § 39, stk. 2, kan de medlemmer, der er valgt på den pågældende kandidatliste, kræve stedfortræderen indkaldt til at deltage i mødet.

Stk. 2. Når et medlem har forfald på grund af sin helbredstilstand, forretninger eller lignende og således er forhindret i at varetage sine kommunale hverv i et forventet tidsrum af mindst 1 måned, indkalder borgerrepræsentationen stedfortræderen til midlertidigt at tage sæde i borgerrepræsentationen.«

3. Efter § 16 indsættes i *kapitel II*:

»§ 16 a. Borgerrepræsentationen drager omsorg for indretningen af kommunens administration og fastsætter regler om ansættelse og afskedigelse af kommunalt personale.«

4. I § 20 affattes *stk. 2 og 3* således:

»*Stk. 2.* Udvalgene udøver deres virksomhed i møder. De er beslutningsdygtige, når mindst halvdelen af medlemmerne er til stede.

Stk. 3. Udvalgene vælger selv deres formand. Ethvert medlem af udvalget er forpligtet til at modtage valg til formand. Forman-

den forbereder, indkalder og leder udvalgets møder.«

5. § 20, stk. 4 ophæves.

Stk. 5 bliver herefter stk. 4.

6. § 21, stk. 3 affattes således:

»Stk. 3. Medlemmerne af borgerrepræsentationen er pligtige at modtage valg til udvalg, kommissioner, bestyrelser og lignende samt til at udføre øvrige hverv, som borgerrepræsentationen måtte tildele dem. Borgerrepræsentationen kan også, medmindre andet særligt er bestemt, overlade hverv til andre af kommunens beboere, som er villige dertil.«

7. I § 25 indsættes efter stk. 1 som nyt stykke:

»Stk. 2. Formanden har ret til uden stemmeret at deltage i forhandlingerne i udvalg, selv om han ikke er medlem. Formanden underrettes om tidspunktet for udvalgsmøderne og modtager dagsorden, hvis en sådan udsendes til medlemmerne.«

Stk. 2 bliver herefter stk. 3.

8. I § 27 indsættes som stk. 3:

»Stk. 3. Magistratens medlemmer er pligtige at modtage valg til udvalg, kommissioner, bestyrelser og lignende samt til at udføre øvrige hverv, som borgerrepræsentationen eller magistraten måtte tildele dem.«

9. § 42 affattes således:

»§ 42. Beslutning om optagelse af lån og påtagelse af garantiforpligtelser skal, medmindre indenrigsministeren fastsætter andet, træffes af borgerrepræsentationen.«

10. § 43 affattes således:

»§ 43. Revision af Københavns kommunes regnskaber varetages af kommunens revisionsdirektorat. De nærmere bestemmelser om revisionens virksomhed fastsættes i en revisionsvedtægt, der vedtages af borgerrepræsentationen og stadfæstes af indenrigsministeren.

Stk. 2. Revisionsdirektoratet henhører under borgerrepræsentationen, men har ved revisionens udførelse et selvstændigt ansvar i overensstemmelse med revisionsvedtægtens bestemmelser. Afskedigelse af direktoratets chef kræver indenrigsministerens samtykke.

Stk. 3. Revisionen skal omfatte alle under borgerrepræsentationen henhørende regnskabsområder. Ved revisionen efterprøves, om regnskabet er rigtigt, og om de dispositioner, der er omfattet af regnskabsaflæggelsen, er i overensstemmelse med meddelte bevillinger, borgerrepræsentationens øvrige beslutninger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis.

Stk. 4. Det påhviler revisionen regelmæssigt at foretage en kritisk gennemgang af kommunens regnskabsføring og de i forbindelse hermed etablerede kontrolforanstaltninger med henblik på at efterprøve, om disse er betryggende.

Stk. 5. Magistraten skal tilvejebringe og meddele de oplysninger, der er fornødne for revisionens virksomhed.

Stk. 6. Magistraten udarbejder de nærmere regler for indretningen af kommunens kasse- og regnskabsvæsen i et regulativ, der godkendes af borgerrepræsentationen.«

11. § 47 affattes således:

»§ 47. Indenrigsministeren kan fastsætte regler om kommunens låntagning.

Stk. 2. Indenrigsministeren kan fastsætte regler om borgerrepræsentationens adgang til at forpligte kommunen ved kaution eller anden økonomisk garanti samt ved tilsagn om regelmæssige ydelser og lignende, som kommunen ikke efter loven er forpligtet til at præstere.«

12. § 52 ophæves og i stedet indsættes:

»§ 52. Borgerrepræsentationen drager omsorg for, at kommunens arkivalier opbevares på betryggende måde.

Stk. 2. Indenrigsministeren kan fastsætte nærmere regler for kassation af kommunens arkivalier.«

13. Efter § 53 indsættes:

»§ 53 a. Såfremt borgerrepræsentationens formand vægrer sig ved at udføre en opgave, som er pålagt ham ved denne lov eller kommunens styrelsesvedtægt, kan borgerrepræsentationen udpege et af sine medlemmer til at varetage den pågældende opgave.

Stk. 2. Såfremt et af magistratens medlemmer vægrer sig ved at udføre en opgave, som er pålagt ham ved denne lov eller kommunens styrelsesvedtægt, kan magistraten udpege

ge et af sine øvrige medlemmer til at varetage den pågældende opgave.

Stk. 3. Ved borgerrepræsentationens formands eller et magistratsmedlems grove eller gentagne vægring ved at udføre opgaver, som er pålagt ham ved denne lov eller kommunens styrelsesvedtægt, kan borgerrepræsentationen udpege et af sine medlemmer til at fungere som formand eller magistratsmedlem indtil videre. Den, der udpeges, overtager samtlige opgaver, som påhviler formanden eller det pågældende magistratsmedlem. Den, der i medfør af denne bestemmelse udpeges til at fungere som magistratsmedlem, udtræder af borgerrepræsentationen i den tid, funktionen varer, og den pågældendes stedfortræder indkaldes til midlertidigt at tage sæde i borgerrepræsentationen, jfr. § 5, stk. 4.

Stk. 4. Borgerrepræsentationens beslutning i henhold til stk. 3 skal straks forelægges indenrigsministeren til stadfæstelse. Beslutningen træder først i kraft, når den er stadfæstet af indenrigsministeren.

Stk. 5. Foreligger der en i henhold til stk. 4 stadfæstet beslutning om indskriden, skal

borgerrepræsentationen straks rejse sag ved domstolene til efterprøvelse af, om betingelserne for indskriden efter stk. 3 er til stede. Finder domstolene, at betingelserne for indskriden efter stk. 3 er til stede, anses formanden eller det pågældende magistratsmedlem som fritaget for sit hverv.

Stk. 6. Borgerrepræsentationen kan med indenrigsministerens godkendelse beslutte, at der i de i stk. 1-3 nævnte tilfælde sker en nedsættelse af det vederlag, der ydes formanden eller det pågældende magistratsmedlem. Nedsættelsen kan, medmindre omstændighederne taler for et fuldstændigt bortfald, højst udgøre en tredjedel af vederlaget. Sker der en retlig prøvelse i henhold til stk. 5, og denne ikke medfører fritagelse for hvervet, har formanden eller det pågældende magistratsmedlem krav på efterbetaling af forskellen mellem det fulde og det nedsatte vederlag.«

§ 3

Loven træder i kraft den 1. januar 1982. Dele af loven kan dog efter indenrigsministerens bestemmelse sættes i kraft inden dette tidspunkt.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

1. I august 1978 – 10-året for den kommunale styrelseslov af 31. maj 1968 – blev der af indenrigsministeren nedsat et udvalg – udvalget vedrørende kommunalt udvalgsstyre og magistratsstyre m.v. – der fik til opgave at vurdere det kommunale styrelsessystem på baggrund af de ændringer i kommunernes og kommunalpolitikernes arbejdsopgaver, som er sket siden kommunalreformen blev indledt.

Styrelsesloven fra 1968 er i vid udstrækning en videreførelse af den tidligere gældende kommunale styrelseslovgivning, navnlig købstadkommunalloven af 1933. Udkastet til styrelsesloven blev udarbejdet i kommunallovskommissionen, og såvel under dennes arbejde som det senere forarbejde til loven gik man ud fra en forudsætning om en væsentlig reduktion af kommunetallet. Dog regnede man ikke med, at inddelingsreformens slutresultat ville blive så lavt et kommunetal, som det der forelå i 1970. Antallet af kommuner faldt til nær ved en fjerdedel, og antallet af amtskommuner blev næsten halveret.

Under udarbejdelsen af styrelseslovforslaget var det vel også forudsat, at der ville ske en væsentlig forøgelse af kommunernes og amtskommunernes opgaver, men dog ikke en forøgelse i den størrelsesorden, der er blevet resultatet af de forløbne års opgaveoverførsler og henlæggelser af nye opgaver til kommuner og amtskommuner. Hertil kommer, at opgaverne er blevet mere komplicerede, ligesom der på en række områder er stillet krav om en omfattende og indgående kommunal planlægning (budget- og regnskabsreformen, planlovsreformen, sektorplanlægningen).

På tidspunktet for 1968-lovens tilblivelse var det således vanskeligt at vurdere, om den foreslåede styrelsesordning ville vise sig hensigtsmæssig under en kommunal struktur, der ville blive og blev ændret meget væsentligt både med hensyn til de kommunale enheders størrelse og med hensyn til arten og omfanget af de kommunale opgaver. En sådan vurdering af styrelsesordningen synes det imidler-

tid muligt at foretage nu, hvor opgavefordelingsreformen stort set må kunne betragtes som afsluttet.

Den beskrevne udvikling i kommunernes struktur og opgaver har da også ført til, at der fra forskellig side har været fremsat ønsker om, at mulighederne for mere hensigtsmæssige styrelsesformer blev undersøgt. Ikke mindst spørgsmålet om kommunalpolitikernes arbejdsvilkår har påkaldt sig opmærksomhed. Det har hyppigt været fremført, at kommunalpolitikernes arbejdsbyrde er blevet forøget i en sådan grad, at deres reelle muligheder for at styre kommunernes virksomhed er blevet forringet. Styringsmulighederne må tillige ses i lyset af den nødvendiggjorte, meget betydelige udbygning af den kommunale administration – såvel antalsmæssigt som kvalifikationsmæssigt – idet de senere års udvikling har gjort det stadig mere påkrævet, at der i kommunerne er et fagligt, højt uddannet personale.

I denne forbindelse må også nævnes ønskerne om et udviklet nærdemokrati, der har ført til, at der stilles større krav til de folkevalgte. Der er således en betydelig sammenhæng mellem kommunalt nærdemokrati, der er et spørgsmål om beboernes muligheder for medindflydelse på løsningen af de kommunale opgaver, og kommunalpolitikernes arbejdsvilkår, der blandt andet er et spørgsmål om kommunalpolitikernes muligheder for at imødekomme de nærdemokratiske ønsker. Dette blev da også fremhævet i betænkning nr. 798/1977 om kommunalt nærdemokrati, hvor det tillige anbefaledes, at der ud fra disse hensyn blev foretaget en undersøgelse af det kommunale udvalgsstyre og magistratsstyre, herunder en undersøgelse af om der måtte være egnede mellemformer mellem disse to styrelsesformer.

Ligeledes har Amtsrådsforeningen peget på, at de amtskommunale udvalgsformænds arbejdsbyrde i forbindelse med opgaveomlægningerne er vokset så meget, at en ændring af amtskommunernes styrelse i retning af en ordning, der i et vist omfang er beslægtet med magistratskommunernes, kan blive nødvendig.

Det var på denne baggrund, at indenrigsministeren besluttede, at der skulle nedsættes et udvalg til at undersøge og overveje de gældende kommunale styrelsesformer, herunder eventuelle mellemformer. Samtidig fik udvalget til opgave at overveje, i hvilket omfang de gældende bestemmelser tilgodeser hensynet til den enkelte kommunalpolitikers mulighed for deltagelse og indsigt i de kommunale funktioner uden unødigt tidsmæssig og arbejdsmæssig belastning.

Efter ønske fra blandt andre Kommunernes Landsforening blev det tillige pålagt udvalget at overveje, i hvilket omfang de gældende bestemmelser tilgodeser hensynet til klarhed i kompetence- og ansvarsfordeling mellem de kommunalpolitiske organer (kommunalbestyrelse, økonomiudvalg, stående udvalg, borgmester/rådmænd, udvalgsformænd) og mellem kommunalpolitikere og ansatte, spørgsmålet om kommunalbestyrelsens mulighed for kontrol med og indgriben over for andre kommunalpolitiske organer samt spørgsmålet om koordination mellem forskellige forvaltningsområder. Også spørgsmålet om adgangen til og formerne for delegation både i relation til kommunalpolitiske organer og i relation til det kommunale forvaltningsapparat skulle inddrages i udvalgets arbejde.

En egentlig revision af den kommunale styrelseslov af 1968 var der således ikke lagt op til, men der var tale om en undersøgelse af helt centrale regler i den kommunale styrelse med henblik på en vurdering af kommunestyrets funktionsdygtighed og kommunalpolitikernes arbejdsvilkår på baggrund af de senere års betydelige forandringer i den kommunale virksomhed.

Udvalget har den 20. februar 1980 afgivet sin betænkning: »Kommunale styrelsesformer og kommunalpolitikernes arbejdsvilkår m.v.« (nr. 894/1980) og heri behandlet en lang række styrelsesmæssige problemer. Der er i udvalgets betænkning, kapitel VIII, udarbejdet et udkast til ændring af styrelsesloven, og de heri foreslåede ændringer er indeholdt i nærværende lovforslag.

På en række punkter tilsigter lovforslaget en præcisering eller en ajourføring af den gældende lovtæst i overensstemmelse med udviklingen i praksis. Dette gælder især de foreslåede ændringer vedrørende udvalgenes arbejdsform, økonomiudvalgets opgaver og kommunalbestyrelsens formands (borgmesterens) muligheder for indgriben i sagsbehandlingen.

Derimod er der med det foreslåede faste vederlag til kommunalbestyrelsens (amtsrådets) medlemmer tale om en nydannelse. Efter de gældende regler i lovens § 16 om kommunalbestyrelsesmed-

lemmernes vederlæggelse for deltagelse i møder m. v. modtager medlemmerne dels diæter, dels erstatning for tabt arbejdsfortjeneste (dog højst det tredobbelte af det diæteløb, der af indenrigsministeren er fastsat for møder af ikke over 4 timers varighed). Ved en ved lov nr. 128 af 28. marts 1979 gennemført ændring af styrelsesloven blev det fastsat, at erstatningen for tabt arbejdsfortjeneste skulle ydes ved siden af det fastsatte diæteløb, således at der ikke som hidtil i erstatningen for den tabte arbejdsfortjeneste skulle ske fradrag for det udbetalte diæteløb. For så vidt betød denne lovændring, at der blev indført en form for begrænset lønordning for deltagelse i møder m. v.

Indførelsen af et fast vederlag vil blandt andet betyde, at det enkelte medlem får bedre mulighed for at disponere sin arbejdssituation, herunder overveje deltidsansættelse, vikar, børnepasning m. v.

Endvidere vil et fast vederlag muliggøre, at der kan gives kommunalbestyrelsens medlemmer godtgørelse for forskellige former for nødvendig indsats, som der ikke er mulighed for at tilgodese efter diætregerne. Som eksempler kan nævnes forberedelse til møder i kommunalbestyrelse og udvalg, visse tilsynsopgaver samt deltagelse i borgermøder og gruppemøder m. v.

Udvalget har dog ikke i sin betænkning diskuteret størrelsen af det faste vederlag, da dette spørgsmål faldt uden for udvalgets kommissorium. Efter udvalgets udkast og lovforslaget vil det påhvile indenrigsministeren at fastsætte nærmere regler om ydelsen af vederlaget, herunder om vederlagets størrelse.

En anden og væsentlig nydannelse er forslaget om, at der indføres adgang til i amtskommunerne og de større kommuner i øvrigt at vælge et såkaldt mellemformsstyre, der dog i det væsentligste bygger på det traditionelle udvalgsstyre. Forskellene – og dermed tilnærmelsen til magistratsstyre – består i, at udvalgsformændene vælges ved forholdstalsvalg og for hele valgperioden, samt at udvalgsformændene ligesom borgmesteren er fødte medlemmer af økonomiudvalget, der enten kan være begrænset til disse medlemmer eller være suppleret med et yderligere antal kommunalbestyrelsesmedlemmer. I sammenhæng hermed er der i bestemmelsen herom, forslaget til ny § 65, optaget hjemmel til i styrelsesvedtægterne for de pågældende kommuner at fastsætte regler om vederlag, efterløn og pension til disse udvalgsformænd.

Lovforslaget herom bygger således i vidt omfang på Amtsrådsforeningens ovenfor nævnte udtalelser om, at udvalgsformændenes forøgede ar-

bejdsbyrder kan tale for indførelsen af magistratslignende træk i udvalgsstyret. Det er udvalgets opfattelse, at det her påpegede problem imidlertid i særlig grad gør sig gældende i helt store kommuner, hvor sagsantallet er stort og sagerne ofte komplicerede, og hvor det tillige kan være vanskeligere at opnå en fornøden koordination af de enkelte kommunale opgaveområder. Der er derfor i disse kommuner, som udvalget og lovforslaget har afgrænset til kommuner med mindst 40.000 indbyggere, behov for en større indsats fra udvalgsformændenes side, dels i forbindelse med mødeforberedelsen og dels i forbindelse med den løbende administration af udvalgets sagsområder. Der er desuden et stærkt behov for en bedre samordning af de enkelte sektorer, hvilket vil blive fremmet ved udvalgsformændenes obligatoriske medlemskab af økonomiudvalget.

Når et forholdstalsvalg er fundet nødvendigt, er det for at undgå den stærke koncentration af indflydelse i kommunens anliggender hos flertallet, der ellers ville blive følgen af udvalgsformændenes bedre ressourcer og større indflydelse gennem økonomiudvalgsmedlemskabet.

I den diskussion, der er ført på baggrund af betænkningen om kommunale styrelsesformer og kommunalpolitikernes arbejdsvilkår m. v. og det i sidste samling fremsatte lovforslag, er der fra forskellig side ytret betænkeligheder ved det foreslåede mellemformsstyre. Det er således gjort gældende, at den foreslåede ordning, hvorefter udvalgsformændene er fødte medlemmer af økonomiudvalget, er udtryk for en uheldig magtkoncentration hos et fåtal af kommunalpolitikere. Det er endvidere gjort gældende, at det – i hvert fald under de herskende økonomiske forhold – er betænkeligt at åbne mulighed for fuldtids aflønning af visse udvalgsformænd.

Regeringen er fuldt opmærksom på de fremsatte betænkeligheder, men har dog fundet det rigtigst at genfremsætte også denne del af lovforslaget med henblik på, at alle synspunkter for og imod mellemformsstyre kan blive grundigt gennemdrøftet og omhyggeligt afvejet.

Det kan ikke ganske udelukkes, at der gennem forholdstalsvalget kan blive valgt udvalgsformænd, som ikke i tilstrækkelig grad ønsker loyalt at medvirke til forvaltning af kommunens virksomhed i overensstemmelse med kommunalbestyrelsens intentioner. Denne fare vil dog på grund af udvalgsformændenes – trods alt – begrænsede funktioner og deres underordningsforhold til udvalgene være ubetydelig.

Derimod indebærer borgmesterens funktioner teoretisk bedre muligheder for at lægge hindringer i vejen for den kommunale forvaltningens udøvelse og dermed svække kommunens funktionsdygtighed. Der har imidlertid ikke foreligget sådanne tilfælde i praksis, og allerede fordi borgmesteren er valgt af flertallet i kommunalbestyrelsen, er faren også fjerntliggende. Der kan dog i periodens løb opstå ændringer i kommunalbestyrelsens politiske sammensætning, herunder ske ændringer med hensyn til borgmesterens politiske tilhørsforhold, men selv i så fald synes det vanskeligt at forestille sig en borgmester i en udvalgsstyret kommune, der vil vægre sig ved at udføre de opgaver, der er pålagt ham eller hende i lovgivningen.

Faren er formentlig større i magistratskommunerne, hvor der ikke er administrerende udvalg, men i stedet borgmestre og rådmænd, der på eget ansvar forestår den umiddelbare forvaltning. Det er da også i en magistratskommune, det eneste tilfælde af sådan vægring ved at udføre kommunalbestyrelsens beslutninger har foreligget. Da der ikke i lovgivningen i dag er regler, der i tilstrækkelig grad kan sikre opgavernes uforstyrrede varetagelse i sådanne situationer, eller sanktioner, der kan medvirke til at begrænse sådanne konflikters opståen, har udvalget foreslået, at der i den kommunale styrelseslov indføres regler herom. Der kan i øvrigt om reglerne nærmere indhold henvises til forslaget til ny § 66 samt bemærkningerne til bestemmelsen.

Der fremsættes endvidere forslag om, at der i loven om Københavns kommunes styrelse indarbejdes ændringer, som det må anses for naturligt at foretage på baggrund af de foreslåede ændringer af styrelsesreglerne for landets øvrige kommuner. Det har ligesom ved udarbejdelsen af forslaget til loven om Københavns kommunes styrelse været tilstræbt, at styrelsesreglerne for Københavns kommune i videst muligt omfang kommer til at svare til de regler, der fastsættes i loven om kommunernes styrelse. Imidlertid må den særlige styrelsesordning for Københavns kommune, herunder navnlig det forhold, at magistratens medlemmer ved valget til magistraten udtræder af borgerrepræsentationen, og at det ikke som i det øvrige land er samme person, der beklæder hvervet som kommunalbestyrelsens formand og øverste leder af kommunens administration, føre til, at en del af de foreslåede ændringer i den kommunale styrelseslov ikke lader sig overføre til loven om Københavns kommunes styrelse. Der henvises herom til lovforslagets § 2 og bemærkningerne til de enkelte bestemmelser heri.

2. De under 1. omtalte ændringsforslag blev fremsat første gang i marts 1980 (se nedenfor under 4), men blev ikke vedtaget i folketingssamlingen 1979-80.

I forbindelse med genfremsættelsen er lovforslaget udvidet med en række forslag til bestemmelser, som tilsigter en forenkling af det økonomiske tilsyn med kommuner og amtskommuner, således at også tilsynet tilpasses ændringerne i kommunestyrets opgaver og arbejdsvilkår.

Fremkomsten af disse forslag, der er indeholdt i § 1, nr. 15 og nr. 18 til 21, § 2, nr. 9 og 11, samt i de yderligere ændringer i § 1, nr. 4 (forslaget til § 16, stk. 3) og § 3, skal ses på baggrund af, at der med indenrigsministerens redegørelse vedrørende statsamterne og den efterfølgende folketingsdebat af 7. maj 1980 (Folketingets Forhandlinger, spalte 8774 og 9442) er blevet skabt klarhed om statsamternes beståen.

Om baggrunden for denne del af lovforslaget kan det i øvrigt anføres, at de gældende regler om det økonomiske tilsyn i det væsentlige stadig er baseret på forholdene før kommunalreformen. I hovedsagen er tilsynet således udformet som et krav om, at tilsynsmyndigheden skal godkende en række forskellige kommunale enkeltbeslutninger. Et sådant godkendelsesinstitut må i dag ikke blot anses for upåkrævet i økonomisk og juridisk henseende, men tillige betragtes som et u hensigtsmæssigt instrument i samspillet mellem den kommunale og den statslige økonomi.

En ophævelse af kravet om tilsynsmyndighedens forhåndsgodkendelse blev – bortset fra godkendelse af garantier – foreslået af flertallet i betænkningen vedrørende den statslige administration på amtsplanet, afgivet af et udvalg under indenrigsministeriet (betænkning nr. 731/1975). Kommunernes dispositioner kunne efter flertallets opfattelse i fornødent omfang reguleres via en bekendtgørelse udstedt af indenrigsministeren med hjemmel i den ændrede styrelseslov.

Nærværende forslag harmonerer endvidere med de synspunkter, der ligger til grund for den gennemgang af godkendelseskravene i hele lovgivningen, som regeringen har til overvejelse på baggrund af »sparekatalogerne« fra de kommunale organisationer.

Hovedsigtet med de her foreslåede ændringer er en administrativ lettelse i form af en ophævelse af eksisterende godkendelseskrav. Godkendelsesbeføjelserne i lovens § 55 (låneoptagelse), § 57 (påtagelse af garantiforpligtelse) og i Københavns kommunes styrelseslov § 47 (låneoptagelse og påtagelse af garantiforpligtelse) foreslås således ophævet og

erstattet af en bemyndigelse for indenrigsministeren til at fastsætte rammer for omfanget af kommunernes og amtskommunernes låntagning og hermed sidestillede dispositioner, og tillige til at fastsætte sådanne generelle regler, som måtte være nødvendige for i samme omfang som hidtil at sikre, at kommunerne ikke engagerer sig i låneoptagelser og garantier, som ligger uden for de kommunale opgaver, eller som klart strider imod samfundsmæssige hensyn. Formuleringen af de foreslåede bestemmelser åbner dog mulighed for, at kravet om samtykke opretholdes i relation til enkelte dispositionstyper, f. eks. lån i udlandet.

Men hensyn til omfanget af kommunernes låntagning indebærer forslaget ingen ændring i forhold til den gældende ordning, hvor styringen af låntagningen er sket med hjemmel i styrelseslovens § 55, jfr. senest indenrigsministeriets cirkulære nr. 75 af 30. april 1980 om rammer for kommunernes og amtskommunernes økonomi.

Det skal understreges, at bemyndigelserne alene agtes udnyttet til – i det omfang, det fortsat må anses for påkrævet – at fastholde kommunernes dispositioner inden for de rammer, som hidtil har været fastlagt igennem tilsynsmyndighedernes praksis. Det bemærkes i den forbindelse, at indenrigsministeren allerede i medfør af styrelseslovens § 47, stk. 2,2. pkt., er bemyndiget til at fastsætte forskrifter for udøvelsen af tilsynsrådernes beføjelser. De foreslåede bemyndigelser er således ikke udtryk for en udvidelse af ministerens nuværende muligheder for at fastlægge generelle retningslinier for kommunernes dispositioner inden for de berørte områder.

Den gældende lovs § 59 om samtykke til dispositioner over fast ejendom har ikke længere nogen betydning i tilsynsmæssig henseende, og bestemmelsen foreslås derfor ophævet.

En følge af forslaget er, at tilsynsmyndighedernes systematiske, forudgående kontrol af, at kommunerne disponerer i overensstemmelse med de generelle retningslinier, bortfalder og dermed fremover påhviler den kommunale revision. Dog forudsættes det, at tilsynsmyndighederne fortsat som led i det almindelige tilsyn følger og om nødvendigt skrider ind for kommunernes dispositioner.

Formålet med styrelseslovgivningens krav om samtykke til de nævnte grupper af kommunale enkelt-dispositioner har bl. a. været at sikre, at den enkelte kommunalbestyrelse alene varetog kommunale opgaver, at den enkelte kommunalbestyrelse ikke gennem sin styrelse af kommunens anliggender uforsvarligt forringede kommunens økonomi,

at kommunerne ikke konkurrerede indbyrdes på en uheldig måde, samt at kommunerne under ét ikke disponerede i strid med samfundets interesser som helhed. I kraft af reformerne i 1970'erne er behovet for en forudgående kontrol med kommunalbestyrelses og amtsråds enkeltbeslutninger blevet stærkt mindsket i takt med, at enkeltbeslutninger på disse områder er blevet af mindre vægt i den samlede kommunale økonomi. Godkendelsesbeføjelserne i de nævnte lovbestemmelser er følgende i dag mindre egnede midler i et tidssvarende økonomisk tilsyn med kommunerne, der i højere grad må baseres på generelle rammer.

Under indtryk af denne udvikling har administrationen af godkendelsesbeføjelserne ændret karakter, idet tilsynsmyndighederne ikke, således som det oprindeligt var hensigten, i nær så høj grad vurderer de enkelte dispositioners hensigtsmæssighed for den pågældende kommune, men oftest indskrænker sig til at påse, at dispositionen er forenelig med lovgivningen og i overensstemmelse med indenrigsministeriets retningslinier samt tilsynsmyndighedernes egen praksis. Der er herved grund til at understrege, at indenrigsministeriet på flere områder har reguleret tilsynet ved at fastsætte forskrifter for tilsynsrådernes udøvelse af godkendelsesbeføjelserne. Dette gælder i særlig grad med hensyn til kommunernes optagelse af lån.

Til gengæld er det i langt højere grad kommunernes økonomiske dispositioner under ét og disses betydning for samfundsøkonomien, der er blevet et vigtigt problem i samspillet mellem staten og kommunerne på det økonomiske område. Som led heri har der blandt andet siden begyndelsen af 1970'erne været fastsat begrænsninger i kommunernes adgang til at optage lån, se nærmere bemærkningerne til nr. 18.

Forslaget indebærer således også i denne henseende en ajourføring af reglerne i forhold til udviklingen i praksis.

3. Gennemførelsen af de under 1. nævnte forslag vil ikke medføre udgiftsmæssige eller administrative konsekvenser for staten.

Derimod vil forslagene som ovenfor omtalt medføre visse økonomiske konsekvenser for kommunerne. Størrelsen af disse er det imidlertid meget vanskeligt at skønne over, dels fordi det faste vederlag til kommunalbestyrelsens medlemmer først vil blive fastsat af indenrigsministeren efter forudgående forhandlinger med de kommunale organisationer, dels fordi indførelsen af et såkaldt mellemformsstyre vil bero på de enkelte kommuner, der efter lovforslaget er berettiget hertil. Indførelsen af et mellemformsstyre med deraf

følgende særlige vederlags-, efterløns- og pensionsordninger for udvalgsformændene vil således forudsætte, at de pågældende kommunalbestyrelser vedtager en styrelsesvedtægtsændring herom, og styrelsesvedtægtsændringerne skal derefter stadfæstes af indenrigsministeren.

Det er de her nævnte forslag om fast vederlag til kommunalbestyrelsesmedlemmerne og mulighed for indførelse af et mellemformsstyre, der særligt vil medføre øgede udgifter for kommunerne. Dog må det bemærkes, at det faste vederlag foreslås gjort alternativt med den eksisterende adgang til at få dækket tabt arbejdsfortjeneste, og at et mellemformsstyre vil forudsætte, at antallet af stående udvalgte ikke er for stort. Der vil således samtidig blive tale om besparelser.

Der er imidlertid også andre af de foreslåede bestemmelser, der vil medføre økonomiske konsekvenser for kommunerne, f. eks. efterløn til udvalgsformænd og vederlag til kommunalbestyrelsens næstformand (viceborgmesteren). Også her vil de nærmere konsekvenser bero på et samspil mellem kommunerne og indenrigsministeren.

På det foreliggende grundlag er det således ikke muligt at udtale sig om de af forslaget følgende udgifter for kommunerne.

En gennemførelse af lovforslaget vil medføre begrænsede administrative konsekvenser for kommunerne. Der er tale om visse, organisatoriske konsekvenser i sammenhæng med en eventuel indførelse af mellemformsstyre, der vil indebære, at udvalgsformændene får en mere central placering i styrelsessystemet.

Gennemførelsen af de under 2. nævnte forslag, dvs. ophævelsen af godkendelsesbeføjelsen i styrelseslovens §§ 16, stk. 2 (stk. 3 i forslaget), 55, 57 og 59 samt de tilsvarende ændringer i Københavns kommunes styrelseslov medfører, at et antal enkelt-sager, som hidtil er blevet forelagt tilsynsmyndighederne, bortfalder. De fleste af disse godkendelses-sager er rent rutineprægede og giver ikke anledning til nogen dyberegående sagsbehandling.

Ophævelsen af godkendelsesbeføjelserne betyder, at statsamterne, der virker som sekretariater for tilsynsrådene, og indenrigsministeriet, der virker som tilsynsmyndighed for amtskommunerne samt Københavns og Frederiksberg kommuner, fritages for nogle lidet ressourcerekrævende rutineekspeditioner. Det må dog forventes, at kommunerne fortsat i vid udstrækning vil indhente uformelle, vejledende udtalelser fra tilsynsmyndighederne om påtænkte dispositioners forhold til de generelle regler. Tilsynsrådene vil også fremover blive inddraget i behandling af sager, der kræver

godkendelse i hvert enkelt tilfælde, herunder især sager om dispensation til optagelse af lån.

Indenrigsministeriet skal fremover forestå udarbejdelsen af den løbende ajourføring af de generelle regler om kommunernes økonomiske dispositioner i medfør af de foreslåede bestemmelser. Ministeriet må også forventes fortsat at skulle afgive uformelle, vejledende udtalelser om reglernes fortolkning i enkeltsager over for kommuner og tilsynsråd.

Stats eventuelle besparelse ved forenklingen af det økonomiske tilsyn kan på denne baggrund vanskeligt opgøres. Det må dog betragtes som udelukket, at den administrative aflastning kan give anledning til nedlæggelse af stillinger. Det bemærkes herved, at statsamterne trods et generelt stigende sagsantal gennem de senere år ikke har fået tilført mere heltidsbeskæftiget personale.

For kommunernes vedkommende stiller det sig også meget usikkert, hvor stor den eventuelle besparelse ved lovforslagets gennemførelse vil blive. Kommunernes sagsforberedelse er dog normalt noget mere byrdefuld end den efterfølgende ekspedition i tilsynsrådene, og den administrative aflastning må derfor påregnes at blive mere mærkbar i kommunerne end i tilsynsrådene.

4. De under 1. nævnte forslag er som anført udarbejdet i et udvalg under indenrigsministeriet med deltagelse af de kommunale organisationer. Forslagene blev fremsat i folketingsåret 1979/80, 2. samling, se Folketingstidende Tillæg A, spalte 4187 og Folketingets Forhandlinger, spalte 6360 og 7030. Efter første behandling i folketinget blev lovforslaget henvist til udvalgsbehandling. Folketingets kommunaludvalg afgav beretning 27. august 1980.

De under 2. nævnte forslag om forenkling af det økonomiske tilsyn er udarbejdet i indenrigsministeriet. Kommunernes Landsforening, Amtsrådsforeningen i Danmark samt Københavns og Frederiksberg kommuner har haft forslagene forelagt til udtalelse.

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1

Når der vælges flere næstformænd, sker dette efter forholdstalsvalgmåden, jfr. § 6, stk. 6. Når en næstformand i denne situation forlader sit hverv, bør nybesættelse ske efter den almindelige regel om nybesættelse af hverv, hvortil udpegelse oprindeligt er sket ved forholdstalsvalg, jfr. § 28, stk. 1. Dette har da også hidtil været antaget i indenrigs-

ministeriets praksis, og den foreslåede ændring har derfor alene til formål at lovfæste gældende praksis.

Til nr. 2

I styrelseslovens § 2, stk. 1, er det fastsat, at kommunalbestyrelsen er kommunens styrende organ. Kommunalbestyrelsens almindelige overordningsforhold over for de øvrige kommunalpolitiske organer, udvalgene og borgmesteren (og som følge heraf tillige over alle dele af den kommunale administration) gælder, medmindre andet følger af lovgivningen, herunder af styrelseslovens eller -vedtægtens bestemmelser. I den gældende § 22 fastslås kommunalbestyrelsens overordningsforhold i forhold til udvalgene. Bestemmelsen er kædet sammen med en ret for ethvert medlem af kommunalbestyrelsen til at indbringe ethvert spørgsmål om udvalgenes virksomhed for denne. Denne sidste bestemmelse opfattes imidlertid som værende udtryk for en almindelig kommunalretlig grundsætning om, at ethvert medlem af kommunalbestyrelsen for denne kan indbringe ethvert spørgsmål om kommunens anliggender. Denne forslagsret for medlemmerne er fast antaget i teori og praksis, ligesom den – forudsætningsvis – fremgår af normalforretningsordenens § 3, stk. 1, hvorefter borgmesteren har pligt til at sætte medlemsforslag på dagsordenen, når visse formelle betingelser er opfyldt.

Det forekommer hensigtsmæssigt, at disse almindelige principper finder direkte udtryk i styrelsesloven.

Den gældende § 22 er herefter indeholdt i forslaget til nyt stk. 1 i § 11, og foreslås derfor samtidig ophævet, jfr. bemærkningerne til nr. 10.

Der er ikke tilsigtet ændringer i den gældende retstilstand. Ligesom det er tilfældet med den gældende § 22, giver det nye stykke i § 11 derfor ikke det enkelte medlem noget krav på, at en sags videre ekspedition standses, eller at sagen underkastes realitetsbehandling i kommunalbestyrelsen. Den giver alene et medlem en almindelig ret til at få en sag på dagsordenen samt adgang til at forlange oplysninger om bestemte, nærmere præciserede anliggender inden for kommunens virksomhedsområde. Indenrigsministeriet har således antaget, at § 22 hjemler det enkelte kommunalbestyrelsesmedlem ret til at forlange en redegørelse for et udvalgs forvaltning af et nærmere præciseret anliggende inden for udvalgets virksomhedsområde, medens spørgsmålet om, hvorvidt der af udvalget skal tilvejebringes bestemte oplysninger i sagen,

F.t.l. vedr. kommunale styrelseslove

afgøres af kommunalbestyrelsen. Herudover får medlemmet naturligvis mulighed for gennem sagens indbringelse for kommunalbestyrelsen af gøre offentligheden bekendt med en sags eksistens og at redegøre for sine egne synspunkter.

Til nr. 3

Den gældende affattelse af § 15, stk. 1 løser for så vidt angår det konstituerende møde det problem, som kan opstå, når et medlems forfald forrykker det politiske styrkeforhold i kommunalbestyrelsen. Dette problem kan imidlertid opstå ved alle beslutninger. I reglen vil det formentlig blive løst i forståelse mellem parterne med respekt af det »daglige« politiske styrkeforhold i den pågældende kommunalbestyrelse. I denne forbindelse må det erindres, at sager som hovedregel vil kunne genoptages og beslutninger omgøres, når det normale styrkeforhold er genoprettet. Er beslutningerne imidlertid ført ud i livet eller på anden måde blevet bindende, f. eks. på grund af tidsfrister eller tilkendegivelser over for borgerne, kan beslutningerne ikke omgøres. Dette er naturligvis særlig utilfredsstillende, hvis der er tale om vidtgående beslutninger, og ved sådanne beslutninger opstår derfor spørgsmålet om indkaldelse af stedfortrædere. Udvalget vedrørende kommunalt udvalgsstyre og magistratsstyre m. v. har overvejet en udvidelse af reglen i stk. 1, således at den kunne omfatte alle vigtigere beslutninger, se nærmere udvalgets betænkning (nr. 894/1980) kap. VI, afsnit 2.2.5. Udvalget har imidlertid fundet det fornødent fortsat at knytte adgangen til at indkalde stedfortrædere til objektive kriterier, og har desuden ikke ment, at reglen burde gøres for omfattende, da det generelt må anses for uheldigt, at stedfortrædere skal indtræde i enkelte sager.

I overensstemmelse med udvalgets forslag er det alene foreslået, at det møde, hvori der foretages 2. behandling af budget m. v., ligestilles med det konstituerende møde med hensyn til indkaldelse af stedfortrædere, idet der her sker en fastlæggelse af de fremtidige, bindende rammer for den kommunale forvaltning.

Udvalget har yderligere overvejet at åbne adgang til indkaldelse af stedfortrædere, hvor medlemmer på grund af inhabilitet ikke kan deltage i en afstemning, men har af de nævnte grunde ikke ment at kunne anbefale et sådant forslag. Da man er enig i denne vurdering, er der ikke optaget noget forslag herom i lovforslaget.

En yderligere lempelse i adgangen til at lade sig repræsentere ved stedfortræder for en periode (af

mindst en måneds varighed) er foreslået i stk. 2. Ifølge den gældende affattelse af bestemmelsen er adgangen betinget af medlemmets »forfald«. Dette udtryk har hidtil været forstået således, at kun sygdom, bortrejse og lignende kan begrunde indkaldelse af stedfortræder, ikke f. eks. et medlems ønske om aflastning i en periode. Dette medfører, at adgangen til at lade sig repræsentere ved stedfortræder i en periode er snævrere end adgangen til at forlade kommunalbestyrelsen, jfr. den kommunale valglovs § 34 a, jfr. § 27, hvorefter kommunalbestyrelsen kan fritage for medlemskab på grund af »helbredstilstand, forretninger og lignende«. Det kan forekomme mindre rimeligt, at et medlem, der som følge af et forudseeligt, tidsbegrænset arbejdspress i sit erhverv ønsker sig aflastet i en vis periode, skal udtræde af kommunalbestyrelsen, hvis han fortsat opholder sig i kommunen, mens han, hvis arbejdet medfører midlertidig bortrejse, kan få indkaldt stedfortræder og ved sin tilbagevenden genindtræde. Der er derfor i stk. 2 foreslået en udvidelse af forfaldsgrundene, således at kommunalbestyrelsen indkalder stedfortræder for et medlem, som »på grund af sin helbredstilstand, forretninger eller lignende .. er forhindret i at varetage sine kommunale hverv«. Ved denne formulering er det understreget, at kun forhindringer, der er så indgribende, at det pågældende medlems hele deltagelse i kommunalpolitisk arbejde er udelukket, kan begrunde en stedfortræderindkaldelse.

Det er fortsat ifølge stk. 3 kommunalbestyrelsen, der afgør, om betingelserne for indkaldelse af stedfortræder er til stede.

Til stk. 4. Tidsfristen for et forfald, som kan begrunde indkaldelse af stedfortræder, blev ved lov nr. 128 af 28. marts 1979 nedsat fra 2 måneder til 1 måned. Stedfortræderen for kommunalbestyrelsens formand eller næstformand skal naturligvis ligeledes indkaldes ved forfald i 1 måned, men det følger af den gældende bestemmelse i § 15, stk. 4, at der herefter tillige skal ske midlertidigt valg (efter formandsvalgreglerne) af formand eller næstformand. Kravet om midlertidigt valg ved forfald i blot 1 måned må imidlertid anses for u hensigtsmæssigt. Det foreslås derfor, at 2-måneders fristen i denne henseende genindføres, således at der ikke f. eks. skal vælges ny, fungerende borgmester for en periode på 5 uger, se tillige udvalgets betænkning (nr. 894/1980, kapitel IV, afsnit 4). Viceborgmesteren vil herefter som tidligere kunne fungere, når borgmesterens forventede forfald ikke overstiger 2 måneder.

Til nr. 4

I betragtning af, at arbejdsbyrden for kommunalpolitikere som helhed er blevet væsentligt forøget siden kommunalreformen, foreslås det, at der indføres et fast vederlag for arbejdet, se stk. 1. Det vil, som nævnt under de almindelige bemærkninger, indebære den fordel, at medlemmerne kan disponere efter en fast indtægt ved tilrettelæggelsen af deres øvrige arbejde, f. eks. ved at søge nedsat arbejdstid eller ansætte medhjælp i egen virksomhed, samt at det bliver muligt at give kommunalbestyrelsens medlemmer en godtgørelse for visse nødvendige funktioner, som ikke kan tilgodeses efter diætregerne.

Da tyngdepunktet i arbejdet som kommunalpolitiker imidlertid har forbindelse med deltagelse i møder, må den samlede vederlæggelse dog tillige være afhængig af det enkelte medlems mødevirksomhed.

Det er derfor foreslået, at kommunalpolitikere fremover skal modtage dels et fast vederlag, dels — fortsat — mødediæter efter de hidtil gældende regler, se stk. 2-5.

Det faste vederlag må formentlig fastsættes ud fra gennemsnitsberegninger af mødevirksomheden, herunder forberedelsestid m. v. samt deltagelse i borgermøder, visse tilsynsopgaver og lignende, som i stigende grad er blevet en del af hvervet, men hvor der ikke ydes mødediæter. Også her er lovforslaget i overensstemmelse med det udkast, der indeholdes i betænkningen fra udvalget vedrørende kommunalt udvalgs- og magistratsstyre. Udvalget har ud fra sit kommissorium ikke nærmere drøftet den konkrete størrelse af vederlag eller diæter, og disse spørgsmål påregnes derfor behandlet nærmere mellem indenrigsministeriet og de kommunale organisationer. Det har dog som nævnt været udgangspunkt for forslagene, at kommunalpolitikernes arbejdsbyrde er forøget, og dette taler for, at de økonomiske vilkår som helhed forbedres.

Da det faste vederlag skal gøre det muligt for medlemmerne at tilrettelægge deres øvrige arbejde med henblik på varetagelsen af det kommunalpolitiske arbejde, er det samtidig foreslået, at der ikke ydes erstatning for tabt arbejdsfortjeneste ved siden af vederlaget. Dette forudsætter, at størrelsen af det faste vederlag fastsættes således, at bortfald af erstatning for tabt arbejdsfortjeneste som hovedregel ikke medfører en økonomisk forringelse for medlemmerne. Det må dog erkendes, at det faste vederlag næppe kan sættes så højt, at alle undgår tab i forhold til de gældende erstatningsregler. Det

forekommer derfor rimeligt, at der gives den enkelte kommunalpolitiker adgang til at vælge mellem fast vederlag eller erstatning for tabt arbejdsfortjeneste. Ud fra bl. a. administrative hensyn må valget ske for et regnskabsår ad gangen, således at medlemmet forud må meddele, såfremt han i et regnskabsår ønsker erstatning for tabt arbejdsfortjeneste i stedet for fast vederlag. Erstatningen udbetales i så fald efter de hidtil gældende regler, se stk. 6.

I styrelsesvedtægterne skal der ved fastsættelsen af regler for udbetaling af det faste vederlag blandt andet tages stilling til forholdet mellem det faste vederlag og vederlag til udvalgsformænd, der ikke er omfattet af undtagelsen i stk. 1, og til spørgsmålet om, hvornår et medlems forfald kan bevirke vederlagets bortfald. Disse spørgsmål må ligeledes forhandles mellem indenrigsministeriet og de kommunale organisationer.

Ved ændringen opnås tillige, at forskellige erhvervsgrupper får mere lige vilkår for deltagelse i det kommunalpolitiske arbejde, se nærmere udvalgets betænkning, kap. VI. Da hvervet således bliver vederlagt, kan der herefter efter de gældende regler ikke længere ydes offentligt ansatte 30 dages tjenestefrihed uden lønafkorting til varetagelse af hvervet.

Som en mindre nyordning er det foreslået, at man i alle kommuner (mod hidtil alene i amtskommuner) ved diætberegningen kan medregne rejsetid, når rejsen strækker sig ud over en primærkommunes grænser. Herefter vil alle kommunalbestyrelsesmedlemmer, som deltager i møder uden for deres hjemkommuner, være ligestillet i denne henseende.

Man er opmærksom på de særlige problemer, der kan foreligge for kommunalbestyrelsesmedlemmer, som har deres bopæl på øer, der ligger fjernt fra kommunalbestyrelsens mødested. Man er dog af den opfattelse, at den nødvendige tillem্পning af reglerne til disse særlige situationer fortsat vil kunne ske uden udtrykkelig lovhjælp.

De øvrige bestemmelser i stk. 1, 2, 4, 5 og 6 er indholdsmæssigt uændrede.

Til stk. 3. Medens der uden videre ydes diæter for deltagelse i møder i kommunalbestyrelsen og i udvalg, der er nedsat af kommunalbestyrelsen blandt dens medlemmer, er tilsynsmyndighedens samtykke efter de gældende regler en betingelse for ydelse af diæter for udførelse af andre kommunale hverv samt for deltagelse i kurser m. v. Da tilsynsmyndighedens samtykke i praksis imidlertid altid meddeles, når lovens betingelser er opfyldt, foreslås kravet om tilsynsmyndighedens samtykke

ophævet. Det bemærkes i denne forbindelse, at det er hensigten til sin tid at udsende et cirkulære til kommunerne om de nærmere betingelser for ydelse af diæter efter denne bestemmelse på grundlag af den praksis, der gennem tilsynsmyndighedernes fortolkning af lovbestemmelsen er blevet fastlagt på dette område.

Herudover bemærkes, at det ved en ændret formulering af stk. 3 er klargjort, at kursusdiæter kan udbetales til såvel kommunalbestyrelsesmedlemmer som andre indehavere af kommunale hverv. Dette svarer til praksis efter den hidtidige bestemmelse.

Til stk. 7. Efter den gældende affattelse af stk. 5 kan formandshonorarer kun tillades, når »ganske særlige hensyn taler derfor«. Denne bestemmelse må blandt andet ses i sammenhæng med, at styrelsesloven ikke tillægger udvalgsformænd særlige arbejdsopgaver og kompetencer. Efter styrelseslovens regler har formanden derfor alene de funktioner, som umiddelbart må lægges i formandshvervet, dvs. en vis mødeforberedelse samt mødeledelsen.

Den udvikling i udvalgsformandens stilling, som har fundet sted siden kommunalreformen, har betydet, at formændene for de stående udvalg har fået en række yderligere arbejdsopgaver, jfr. tillige bemærkningerne til nr. 10. Varetagelsen af disse funktioner har medført, at forudsætningen om, at kommunalpolitikerhvervet skal kunne forenes med et normalt erhvervsarbejde, er meget vanskeligt at opretholde for mange udvalgsformandshverv.

Efterhånden er sådanne vederlæggelsesordninger indført i de fleste kommuner, og en ajourføring af lovgivningen bør derfor gennemføres. Det forudsættes, at vederlagene fortsat skal udmåles ved en konkret vurdering af de enkelte udvalgsformænds arbejdsbyrde. I denne sammenhæng bemærkes, at ajourføringen også må ses i sammenhæng med ajourføringen af beskrivelsen af formandens opgaver, jfr. forslaget til ny § 22.

Med fastsættelsen af regler, som gør det muligt at tillægge udvalgsformændene et vederlag, som står i rimeligt forhold til deres arbejdsbyrde, er der åbnet en stærkt påkrævet mulighed for at de kan kompensere arbejdsbyrden ved eventuelt at blive aflastet i deres erhverv. Det må imidlertid erkendes, at de i betragtning af den betydelige arbejdsbyrde, som de efterhånden er blevet pålagt, er socialt dårligt sikret efter den gældende ordning. Udvalgsformanden kan udskiftes når som helst, og er ikke sikret nogen form for efterløn, pension eller lignende. Såfremt en udvalgsformand har søgt reduceret arbejdstid i sit erhverv, har frasagt sig andre job eller har ansat medhjælp i sin virksom-

hed med henblik på varetagelse af formandshvervet, kan han ved ophør af dette være bragt i en uheldig økonomisk situation.

Det foreslås derfor i overensstemmelse med betænkningen fra udvalget vedrørende kommunalt udvalgsstyre og magistratsstyre m. v., at der tillægges udvalgsformanden efterløn, se nærmere betænkningens kap. VI, afsnit 3.1.2. Derved får formanden en mulighed for eventuelt at omdisponere sin arbejdssituation. Det må påses, at der i den enkelte kommune sker en koordination af reglerne om efterløn til borgmestre og udvalgsformænd. Efterlønsperioden kan eventuelt gøres afhængig af formandshvervets varighed. Derimod er der ikke fundet anledning til at indføre egentlige pensionsregler for formændene, da hvervet ikke skal være et heltidsjob.

I den gældende lovgivning findes heller ikke regler om konstitutions- eller funktionshonorar ved en udvalgsformands længerevarende fravær. I denne situation må den fungerende formand følgelig fungere uden honorar, eller formanden må afgive sit honorar til den fungerende formand.

Såvel af hensyn til formanden, der måske har disponeret økonomisk efter vederlaget, som af hensyn til den fungerende formand, der bliver pålagt en betydelig arbejdsbyrde, må en rimelig sikring af stillingen såvel personelt som funktionelt kræve faste regler, som sikrer formanden vederlag og den fungerende formand konstitutionsvederlag under formandens forfald. En sådan parallel vederlagsordning må naturligvis tidsbegrænses i styrelsesvedtægtens regler, f. eks. som efterlønsperioden.

Ifølge den foreslåede affattelse af bestemmelsen skal kommunerne, hvis de indfører formandsvederlag, samtidig indføre efterløns- og konstitutionsordninger.

Det er samtidig en nyordning, at disse forhold skal fastsættes i styrelsesvedtægten, og ikke længere blot godkendes for så vidt angår det enkelte vederlag. Derved bliver udvalgsformændenes vederlagsordninger fastlagt på en mere permanent måde, idet ændringer eller bortfald kræver en styrelsesvedtægtsændring. Dette betyder en yderligere sikring af den enkelte formands økonomiske situation.

Til stk. 8. De gældende regler om ydelse af befordringsgodtgørelse og godtgørelse for fraværelse fra hjemstedet i § 16, stk. 6, har givet anledning til tvivl i praksis med hensyn til rækkevidden af adgangen til ydelse af disse godtgørelser.

Denne tvivl har blandt andet medført, at folketingets ombudsmand over for indenrigsministeriet

har henstillet, at en præcisering af reglerne overvejes.

Det har f. eks. givet anledning til tvivl, om ordene »for rejser« i første punktum omfatter befordring fra hjem til mødested i kommunen. Det har endvidere givet anledning til tvivl, om adgangen til godtgørelse omfattede borgmestres og udvalgsformænds kørsel i forbindelse med deres kommunale arbejde ud over deltagelse i møder. Endelig har 2. punktums bestemmelse om, at der i primærkommuner kun kan ydes befordringsgodtgørelse »i særlige tilfælde« givet anledning til fortolkningsvanskeligheder og kritik.

Det er derfor foreslået, at de formuleringer, der har givet anledning til tvivl, udgår af lovtæksten. Derigennem er der åbnet mulighed for en smidig administration, som løbende kan tilpasses kommunernes behov, navnlig ændringerne i kommunalpolitikernes arbejdsopgaver.

Det bemærkes, at bestemmelsen dog fortsat alene giver adgang til dækning af positive udgifter i forbindelse med varetagelse af hvervet som kommunalbestyrelsesmedlem m. v., dvs. omkostningsdækning. Denne forudsætning er dog ikke til hinder for, at godtgørelsessatserne – ligesom for tjenesterejser for staten – fastsættes generelt, når blot fastsættelsen sker under hensyn til de faktiske omkostninger.

Til nr. 5

De særlige udvalg skal efter den gældende bestemmelse nedsættes af kommunalbestyrelsen til varetagelse af bestemte hverv eller til udførelse af forberedende eller rådgivende funktioner for kommunalbestyrelsen, økonomiudvalget eller de stående udvalg.

Den foreslåede præcisering og udbygning af denne bestemmelse tilsligter at afklare en tvivl med hensyn til spørgsmålet om, hvorvidt det skal være kommunalbestyrelsen, der fastlægger de særlige udvalgs sammensætning og virksomhed. Det fastslås, at det påhviler kommunalbestyrelsen at bestemme sammensætningen af de særlige udvalg samt at fastsætte regler for udvalgenes virksomhed. Dette gælder således generelt – uanset om der er tale om et særligt udvalg nedsat under økonomiudvalget eller et stående udvalg. Kommunalbestyrelsen er med hensyn til de særlige udvalgs sammensætning frit stillet, og der kan således indvælges såvel ikke-kommunalbestyrelsesmedlemmer som kommunalt ansatte. Formandskabet i det særlige udvalg kan fastlægges i forbindelse med afgørelsen af

udvalgets sammensætning, men dette spørgsmål kan tillige overlades til udvalget selv.

Med hensyn til udvalgenes virksomhed gælder, at de stort set har været tænkt som sagsforberedende eller rådgivende organer. Dog er der en hjemmel til at henlægge varetagelsen af bestemte hverv til særlige udvalg, og siget hermed har især været en varetagelse af sådanne midlertidige funktioner, som ovenfor nævnt. Der er ikke med den her foreslåede tilføjelse til bestemmelsen ønsket nogen ændring i denne adgang til at henlægge varetagelsen af bestemte, midlertidige hverv, herunder tillige en begrænset, midlertidig beslutningsret, til særlige udvalg.

Til nr. 6

Ifølge den gældende affattelse af bestemmelsen omfatter den »særlige kommunale hverv«. Der har været rejst tvivl om, hvorvidt denne bestemmelse omfatter medlemmernes udvalgshverv m. v. Der er således ikke i loven foreskrevet nogen pligt for medlemmerne til at modtage valg til udvalg m. v., som kommunalbestyrelsen vælger dem til. Der er ej heller foreskrevet nogen pligt til at modtage valg som udvalgsformand (se nu forslaget til ny § 22, stk. 1). Det antages imidlertid såvel i den kommunalretlige teori som i indenrigsministeriets praksis, at disse pligter består. Begrundelsen herfor er, at sådanne hverv må anses for et naturligt led i kommunalbestyrelseshvervet, og tillige er en forudsætning for, at kommunen kan fungere. Alligevel må det anses for rigtigst udtrykkeligt i loven at fastslå en pligt til at modtage disse valg.

Medlemmerne bestrider desuden en lang række hverv i andre udvalg, kommissioner, nævn, repræsentantskaber, bestyrelser m. v., hvortil de er valgt af kommunalbestyrelsen. Da det må forekomme naturligt, at også forpligtelserne til at modtage disse hverv klargøres i loven, foreslås § 17, stk. 5, omformuleret, således at medlemmerne, udover de ovenfor nævnte udvalgshverv, er pligtige at modtage valg til »kommissioner, bestyrelser og lignende, samt til at udføre øvrige hverv, som kommunalbestyrelsen måtte tildele dem.« Denne regel er naturligvis ikke til hinder for, at der i speciallovgivningen kan fastsættes særlige muligheder for fritagelse fra hverv, der er arbejdsmæssigt belastende.

Til nr. 7

I betænkningen om kommunale styrelsesformer og kommunalpolitikernes arbejdsvilkår m. v. (894/1980) foreslås det, at den kommunale administration udtrykkeligt nævnes i den kommunale

styrelseslov. Herved markeres det, at administrationen er et led i styrelsessystemet med kommunalbestyrelsen som overordnet organ. Indenrigsministeriet kan tilslutte sig dette forslag, og har tillige fundet det naturligt, at administrationen – ligesom i den tidligere gældende lov om købstadkommunernes styrelse – nævnes i forbindelse med en udtalelse om kommunalbestyrelsens ansættelse og afskedigelse af kommunalt personale.

Der tilkommer ikke det ansatte personale nogen selvstændig kompetence, og sigtet med den foreslåede bestemmelse er alene at pege på, at der ud over de i styrelsesloven regulerede organer er et væsentligt element i kommunalforvaltningen, der hedder administrationen, se nærmere betænkningens kapitel IV, afsnit 10.

Til nr. 8

Stk. 1 er ikke foreslået ændret.

I *stk. 2* er der foretaget visse redaktionelle ændringer for at klargøre lovteksten. I den gældende bestemmelse i *stk. 2* anvendes i 1. pkt. om økonomiudvalgets indseende udtrykket »finansielle og forvaltningsmæssige forhold«, og i 2. pkt. om udvalgets erklæringsret i sager, der skal besluttes af kommunalbestyrelsen, udtrykket »økonomiske eller almindelige administrative forhold«. Der er imidlertid ikke med de forskellige udtryk tilsigtet nogen realitetsforskel. Økonomiudvalget skal holde sig orienteret om, kontrollere og sikre, at der er forsvarlige regler og forretningsgange inden for alle områder, der berører kommunens økonomi eller almindelige administration, og i det omfang kommunalbestyrelsen skal have forelagt sager herom til beslutning, skal udvalget have lejlighed til forinden at udtale sig.

Det har hidtil i *stk. 2* været fastsat, at økonomiudvalget i overensstemmelse med styrelsesvedtægts bestemmelser forestår kommunens kasse- og regnskabsvæsen. Denne bestemmelse foreslås med enkelte redaktionelle ændringer overført til et *nyt stykke, stk. 3*. Således udgår ordene »i overensstemmelse med styrelsesvedtægts bestemmelser«, idet der allerede i den gældende lovs § 46, *stk. 1*, er en bestemmelse herom. Endvidere beskrives økonomiudvalgets funktion vedrørende kasse- og regnskabsvæsenet som en umiddelbar forvaltning, idet det samtidig foreslås tilføjet, at økonomiudvalget tillige varetager den umiddelbare forvaltning af løn- og personaleforholdene i kommunen. Det vil herefter udtrykkeligt fremgå af loven, at økonomiudvalget er personaleudvalg.

Økonomiudvalget har som sit ansvarsområde kommunens økonomiske og almindelige administrative anliggender, og i det nye *stk. 3* vil der således udtrykkeligt være angivet nogle funktioner, som det i denne forbindelse påhviler økonomiudvalget at drage omsorg for. Der er tale om en umiddelbar forvaltning, der – ligesom det gælder de stående udvalgs – fuldt ud er undergivet kommunalbestyrelsens beslutninger, jfr. lovens § 22 og forslaget til nyt *stk. 1* i § 11.

Når det er fundet hensigtsmæssigt udtrykkeligt at fastslå, at økonomiudvalget varetager personalefunktionen, skyldes det, at rækkevidden af den generelle bestemmelse om økonomiudvalgets indseende med de forvaltningsmæssige forhold på dette punkt har givet anledning til nogen tvivl i praksis.

Det må understreges, at den omstændighed, at økonomiudvalget er personaleudvalg, ikke er ensbetydende med, at de berørte stående udvalg afskæres fra indflydelse på personalesagerne. Er en personalesag af væsentligere betydning for et stående udvalg, må det pågældende stående udvalg have lejlighed til at udtale sig. Dette følger af almindelige forvaltningsprincipper og er blandt andet kommet til udtryk i bestemmelsen i § 26, *stk. 2*, i normalstyrelsesvedtægten for kommuner og den tilsvarende normalstyrelsesvedtægt for amtskommuner.

Økonomiudvalget vil kunne overlade det til borgmesteren eller administrationen at træffe visse afgørelser. Der skal i denne forbindelse peges på, at borgmesteren dels er formand for økonomiudvalget, og dels er den daglige leder af administrationen, og ikke mindst i sidstnævnte egenskab tilkommer det borgmesteren at træffe afgørelse i almindelige løbende sager om personaleforhold. Dog må borgmesteren her følge økonomiudvalgets beslutninger og retningslinier. Økonomiudvalget er over for kommunalbestyrelsen generelt ansvarlig for personaleforvaltningen, og det gælder uanset en eventuel delegation af beføjelser til borgmesteren eller administrationen. Den lovmæssige fastlæggelse af økonomiudvalget som personaleudvalg betyder, at det ikke er muligt for kommunalbestyrelsen af træffe beslutning om henlæggelse af personaleforvaltningen eller visse dele heraf til et stående udvalg.

Den foreslåede bestemmelse i *stk. 4* om, at økonomiudvalget forestår samordningen af kommunens planlægning, vil for en del kommuner blot betyde en lovmæssig fastsættelse af en bestemmelse, der allerede findes i kommunens styrelsesvedtægter.

Økonomiudvalget varetager efter styrelsesloven den koordinerende funktion, der består i økonomisk planlægning, og gennem forskellige procedurereferenskrifter er der sikret økonomiudvalget den fornødne indsigt og indflydelse på kommunens økonomiske forhold. Samme koordinerende funktion er der ikke udtrykkeligt tillagt økonomiudvalget inden for kommunens øvrige planlægning, men økonomiudvalget er ved sin centrale placering med hensyn til kommunens økonomiske og administrative forhold særlig skikket til at varetage en koordinerende virksomhed, og dette er da også forudsat i styrelsesloven. Derimod er der ikke i styrelsesloven tillagt noget stående udvalg koordinerende funktioner i forhold til andre stående udvalg, og der er ej heller gennem særlige procedureregler forudsætningsvis tilkendegivet noget herom. En sådan fortrinsstilling for et enkelt stående udvalg ville heller ikke harmonere med de stående udvalgs opgaver som administrerende udvalg.

Når det er udtalt, at økonomiudvalget forestår samordningen af planlægningen i kommunen, er det hermed samtidig fastslået, at det principielt må være vedkommende fagudvalg, der udarbejder planerne og indstiller dem til kommunalbestyrelsen. Det er alene samordningen eller koordinationen, som økonomiudvalget har til opgave at sikre. Dette kan ske forudgående gennem fastsættelse af generelle forskrifter om planernes tilvejebringelse og oplysningsgrundlag, sideløbende gennem forhandlinger med det pågældende udvalg og efterfølgende gennem økonomiudvalgets indstillinger eller bemærkninger til kommunalbestyrelsen.

Til nr. 9

Det hidtidige stk. 1 foreslås i ændret form overført til en ny bestemmelse i § 22, jfr. bemærkningerne til nr. 10.

Stk. 1 og 2 svarer til den gældende styrelseslovs § 20, stk. 2 og 3, bortset fra, at bestemmelsen om, at udvalgsprotokollen autoriseres af kommunalbestyrelsens formand er foreslået ophævet som overflødig.

Stk. 3 er derimod ny som lovbestemmelse. Forslaget herom skal ses på baggrund af, at det må anses for uheldigt, at der i udvalgmøderne er regelmæssig deltagelse – med eller uden taleret – af andre kommunalbestyrelsesmedlemmer end udvalgets medlemmer. Dels kan det virke ulige i forhold til de kommunalbestyrelsesmedlemmer, der ikke kommer til at deltage i udvalgets møder, dels kan det betyde en flytning af forhandlingerne fra kommunalbestyrelsens principielt offentlige møder til

de ikke-offentlige udvalgmøder, jfr. betænkningen om kommunale styrelsesformer og kommunalpolitikernes arbejdsvilkår (894/1980, kap. VI, afsnit 6.4.).

Ved bestemmelsen fastslås, at det er det enkelte udvalg selv, herunder økonomiudvalget, der – om nødvendigt ved flertalsafgørelse – træffer beslutning om, hvorvidt andre kommunalbestyrelsesmedlemmer end udvalgets medlemmer skal tilkaldes, men tilkaldelsen skal være begrundet i hensynet til sagens oplysning.

Det er endvidere med bestemmelsen fastslået, at andre kommunalbestyrelsesmedlemmer, der således indkaldes af et udvalg, kun kan få adgang til at overvære forhandlingerne (af hensyn til sagens oplysning) og ikke en eventuel afstemning i udvalget. I modsætning hertil kan kommunalt ansatte få tilladelse til at overvære hele mødeforløbet.

Bestemmelsen i 1. pkt. af stk. 3 om tilladelse til ansatte til overværelse af udvalgmøder må naturligvis fortolkes med respekt af borgmesterens beføjelser som administrationens øverste daglige leder. Da det ikke med bestemmelsen har været hensigten at give de ansatte repræsentation i udvalgene, er det præciseret, at tilstedeværelsen kun kan tillades med henblik på varetagelsen af sekretariatsforretninger for udvalgene, herunder med henblik på en sags oplysning.

Endelig er det fundet vigtigt at fastslå, at kommunalbestyrelsen også i disse spørgsmål kan fastlægge de overordnede retningslinier. Kommunalbestyrelsen kan herved yderligere sikre, at udvalgmøderne tilrettelægges på en hensigtsmæssig måde, også under hensyntagen til administrationens og de øvrige kommunalpolitiske organers arbejde. Det vil således kunne fastsættes, at udvalgenes indkaldelse af ansatte skal ske gennem borgmester eller vedkommende tjenestegretningschef, og at der ved tilkaldelser af medlemmer af kommunalbestyrelsen skal ske underretning til kommunalbestyrelsen eller borgmesteren. Derimod vil kommunalbestyrelsen naturligvis ikke kunne udvide eller indskrænke de rammer for tilkaldelser eller tilladelser, som angives i stk. 1.

Med hensyn til borgmesterens adgang til udvalgmøder, der ikke berøres af bestemmelserne i stk. 3, henvises til forslaget til § 31 a.

Til nr. 10

Den gældende bestemmelse i § 22 er indeholdt i forslaget til nyt stk. 1 i § 11, jfr. bemærkningerne til nr. 2. § 22 foreslås derfor ophævet.

Til den foreslåede nye § 22 bemærkes, at bestemmelsen i *stk. 1* afløser den bestemmelse om valg af formand, der i den gældende lov er optaget i § 20, stk. 1, jfr. bemærkningerne til nr. 9. Bestemmelsen foreslås udvidet med regler, der for det første fastsætter formandshvervet i udvalgene som noget pligtigt. Herom henvises i øvrigt til bemærkningerne til nr. 6. Dernæst er der i stk. 1, 3. punktum foreslået optaget regler, der svarer til styrelseslovens § 30, som fastsætter borgmesterens tilsvarende kompetencer og opgaver som formand for kommunalbestyrelsen. Indførelsen af en sådan lovregel for udvalgsformænd i alle kommuner vil nok mange steder være en formalisering af de eksisterende forhold, idet udvalgsformænd i praksis allerede varetager disse opgaver, jfr. betænkning om kommunale styrelsesformer og kommunalpolitikernes arbejdsvilkår (894/1980), kapitel IV, afsnit 7.

De beføjelser, som derved tillægges formanden, må anses for naturlige formandsfunktioner. Det gælder i hvert fald mødeledelsesopgaverne i 3. punktum samt formandens ansvar for, at medlemmerne indkaldes til møderne. Udtrykket »forbereder udvalgets møder« kan derimod dække et bredere spektrum af opgaver, lige fra godkendelse af dagsordenen til at stå til rådighed i forbindelse med sagsbehandlingen. I praksis kan der formentlig findes eksempler fra hele spektret.

I hvert fald i amtskommunerne og en del større kommuner har formændene overtaget en række arbejdsopgaver i forbindelse med sagsforberedelsen. Arbejdet sker ofte i form af regelmæssige kontakter mellem formanden og den del af administrationen, som behandler udvalgets sager. Denne udvikling har – sammen med formandens overtagelse af andre arbejdsopgaver – ikke været forudsat i styrelsesloven. Den foreslåede bestemmelse legaliserer derfor den bestående praksis uden at fastlåse formandens arbejdsopgaver vedrørende mødeforberedelsen på et bestemt niveau, idet ordlyden som ovenfor nævnt tillader en forskellig praksis.

Reelt er bestemmelsen derfor en præcisering af, at ansvaret for og kompetencen til at tilrettelægge forberedelsen af udvalgets møder er placeret hos formanden. Den praksis, som har udviklet sig i de enkelte kommuner med hensyn til formandens mødeforberedelse, vil der derfor formentlig kun i helt ekstraordinære tilfælde være behov for at ændre.

Bestemmelsen vil heller ikke ændre ved kompetenceforholdet mellem formanden og borgmesteren som daglig leder af den kommunale administrati-

on, jfr. § 31, stk. 2, idet den kompetence, som tillægges formanden, ikke efter bestemmelsen går ud over, hvad der som ovenfor nævnt må anses for naturlige formandsbeføjelser, og idet borgmesterens kompetence i forhold til udvalgenes sagsområder er begrænset, jfr. bemærkningerne til nr. 12 (§ 31 a).

Ligesom med stk. 1 er det primære sigte med bestemmelsen i *stk. 2* udtrykkeligt at tillægge formanden nogle sædvanlige formandsbeføjelser, som han i praksis i vidt omfang allerede har. Bestemmelsen forudsætter, at borgmesterens parallelle beføjelse på kommunalbestyrelsens vegne ændres tilsvarende, jfr. bemærkningerne til nr. 11 om ny § 31, stk. 1. Som nævnt dér er det i første omgang formandens skøn, hvornår betingelserne for hans afgørelse er opfyldte.

Det må understreges, at § 22, stk. 2 kun omhandler udvalgsformandens ret til at træffe visse afgørelser på udvalgets vegne, d. v. s. i sager, som i øvrigt skulle have været forelagt udvalget. Udvalgsformanden tillægges altså ikke nogen form for daglig ledelse af en gren af administrationen, og grænsedragningen mellem borgmesterens og udvalgets områder er derfor principielt upåvirket af, at udvalgsformanden får visse beføjelser på udvalgets vegne.

I denne sammenhæng skal dog nævnes, at hensynet til borgmesterens koordinerende rolle er foreslået løst ved, at formanden træffer sine afgørelser »efter forudgående underretning« til borgmesteren.

Det er ikke meningen med denne bestemmelse at tillægge borgmesteren større kompetence i forhold til udvalgets materielle sagsområde, end han har efter gældende ret. Den forudgående orientering af borgmesteren sker derfor alene for at give borgmesteren lejlighed til at varetage sine koordinerende beføjelser og eventuelt udøve sin indgrebsret – den lejlighed, som modtagelsen af udvalgsdagsordener normalt giver ham, jfr. forslaget til § 31 a og bemærkningerne hertil.

Ved fortolkningen af dette regelsæt må det have for øje, at det har været hensigten med forslaget at bevare en rimelig balance mellem udvalgenes bestyrelse af deres myndighedsområde og hensynet til den fornødne koordination af kommunens virksomhed.

Bestemmelsen i *stk. 3* er ligeledes ny, omend den ikke tilstræber egentlige ændringer i forhold til den gældende retstilstand. Den skal blot præcisere, at den foreslåede beskrivelse i lovteksten af formandens beføjelser ikke ændrer ved udvalgsstyrets principielle opbygning, d. v. s. at formanden

stadig er undergivet udvalgets beslutninger også med hensyn til de kompetencer, som tillægges ham i loven. Udvalget er naturligvis også ved udøvelsen af denne kompetence underlagt kommunalbestyrelsens beslutninger, jfr. forslaget til nyt stk. 1 i § 11.

Som nævnt i bemærkningerne til stk. 2, tillægges udvalgsformanden ikke nogen kompetence for så vidt angår borgmesterens opgaver, og udvalgets stilling som overordnet formanden påvirker derfor ej heller forholdet mellem udvalg og borgmester. Specielt giver det ikke udvalget nogen kompetence i den daglige ledelse af administrationen.

Til nr. 11

Stk. 1 er en ajourføring af den gældende lovs § 31, stk. 1., 2. punktum. Hermed sker der formelt en udvidelse af borgmesterens ret til at afgøre sager på kommunalbestyrelsens vegne. Det må imidlertid i denne forbindelse nævnes, at retten efter den gældende § 31, stk. 1, 2. punktum, er så snævert afgrænset, at den næppe er i overensstemmelse med praksis i kommunerne. Eksempelvis vil en borgmester efter bestemmelsen kun kunne afgøre en hastende sag, såfremt det tillige er en »almindelig løbende sag« og kun såfremt det sker »på kommunalbestyrelsens vegne«, d. v. s. såfremt den (ellers) skulle have været behandlet i kommunalbestyrelsen. Disse to betingelser kombineret indskrænker bestemmelsens anvendelsesområde meget betydeligt, jfr. betænkning om kommunale styrelsesformer og kommunalpolitikernes arbejdsvilkår m. v. (894/1980) kap. IV, afsnit 4.2.5.

Styrelseslovens § 31, stk. 1, 2. punktum, er derfor i virkeligheden en indsnævring af borgmesterens kompetence i forhold til de beføjelser til at afgøre sager, som ville tilkomme ham i kraft af almindelige, ulovbestemte regler om formandsbeføjelser. Som ovenfor anført er bestemmelsen formentlig heller ikke i overensstemmelse med praksis i kommunerne. Ud fra styrelseslovens bemærkninger kan det næppe antages, at denne indsnævring har været tilsigtet.

Det er derfor foreslået, at bestemmelsen ajourføres, således at formandens beføjelser på kommunalbestyrelsens vegne omfatter såvel utvivlsomme sager som hastende sager – uanset om de er »almindelige løbende«. Det vil altid i første omgang være formandens skøn, hvornår disse betingelser er opfyldt. Det er forudsat, at der (fortsat) i styrelsesvedtægten vil være mulighed for at foreskrive, at borgmesterens afgørelser i henhold til denne bestemmelse skal forelægges kommunalbestyrelsen til efterretning.

I stk. 2, 1. punktum, er foreslået indsat ordet »øverste« før ordene »daglige ledelse«. Ændringen tilsigter ikke nogen realitetsforskel, men skal blot præcisere, at borgmesterens ledelse er af overordnet karakter med ansvar over for kommunalbestyrelsen.

Stk. 2, 2. punktum svarer indholdsmæssigt til den gældende lov og skal, sammen med 3. punktum, nærmere præcisere indholdet af 1. punktum om borgmesterens daglige ledelse.

Det er vanskeligt nærmere at beskrive borgmesterens ledelsesfunktioner, blandt andet i forhold til de under de stående udvalg hørende fagforvaltninger. Om disse spørgsmål kan der henvises til ovennævnte betæknings kap. IV, afsnit 3.2.4.

Som anført der synes den gældende lovs udtryk »drager omsorg for udførelsen af ... beslutninger«, at bidrage til usikkerheden, og det foreslås derfor udeladt af lovteksten. I stedet foreslås en bestemmelse, hvorefter borgmesteren »påser sagernes ekspedition og udfærdiger om fornødent forskrifter herfor«.

Hermed klarlægges det, at borgmesterens funktion som administrationsleder ikke er indskrænket til at sørge for, at kommunalbestyrelsens beslutninger bliver iværksat, men at borgmesterens beføjelser gælder over for enhver beslutning, der træffes i den kommunale organisation. I øvrigt tilsigtes der ikke realitetsændringer med hensyn til borgmesterens kompetence og ansvar i relation til den daglige ledelse af kommunens administration.

Stk. 3 svarer til den gældende lovs § 31, stk. 2, sidste punktum.

Stk. 4 svarer til den gældende lovs § 31, stk. 3, idet dog fastsættelsen af nærmere regler ikke længere er obligatorisk.

Til nr. 12

I bestemmelsen foreslås samlet de kompetencer, som borgmesteren har i forhold til udvalgenes virksomhed.

I modsætning til borgmesterens beføjelser som øverste daglige leder af den kommunale administration, jfr. § 31, stk. 2, og bemærkningerne til nr. 11, omfatter borgmesterens beføjelser i henhold til den foreslåede bestemmelse i § 31 a enhver sag – og ethvert forhold i en sag. Den særlige indgrebsret efter stk. 3 omfatter dog naturligvis ikke sager, som ikke er omfattet af kommunalbestyrelsens instruktionsbeføjelser i medfør af den gældende lovs § 22, d. v. s. visse af socialudvalgets sager.

Stk. 1 og 2 svarer til styrelseslovens § 20, stk. 4, kombineret med normalstyrelsesvedtægten § 7,

stk. 4 og § 14, således som de er fortolket i teori og praksis. Ved formuleringen er det udtrykkeligt lovfæstet, at borgmesteren, når han ikke er medlem af udvalget, kan deltage i møderne med taleret, men ikke med stemmeret. Denne adgang gælder også socialudvalgets møder.

Når borgmesterens beføjelser i forhold til udvalgene foreslås samlet, præciseret og udtrykt direkte i lovtæksten, sker det ud fra ønsket om en styrkelse af koordinationen i kommunen. Det må understreges, at borgmesteren tillægges de i bestemmelsen indeholdte kompetencer for at kunne varetage sit ansvar over for kommunalbestyrelsen for en samordning af hele den kommunale virksomhed. Bestemmelsen skal med andre ord medvirke til at sikre et af styrelseslovgivningens grundprincipper, enhedsforvaltningen, i den udvikling mod større selvstændighed for de stående udvalg, som stigningen i sagsantallet, blandt andet som følge af udlægningen af de mange nye opgaver til kommunerne, har medført.

Bestemmelsen viser således borgmesteren i hans egenskab af repræsentant for kommunalbestyrelsen, den samlede kommunale virksomheds overordnede og styrende organ, herunder det organ, som inden for styrelseslovgivningens rammer må løse eventuelle kompetenceafgrænsningsproblemer mellem de øvrige kommunalpolitiske organer. Denne optræden af borgmesteren på kommunalbestyrelsens vegne er af afgørende betydning for dennes muligheder for en effektiv styring af kommunen, fordi borgmesteren gennem sine øvrige beføjelser og rettigheder, navnlig den daglige ledelse af administrationen og sin fuldtids aflønning, har langt bedre mulighed for at overskue den samlede virksomhed end kommunalbestyrelsens øvrige medlemmer.

Den beføjelse, som i *stk. 3* tillægges borgmesteren, er en ret til at »standse behandlingen« af en sag, d. v. s. til at gribe ind på et hvilket som helst tidspunkt fra sagens opståen til den eventuelle beslutnings udførelse. Det har i teorien været antaget, at der efter gældende ret består en standsningsret. Den foreslåede ret omfatter enhver »under et udvalgs myndighedsområde hørende sag«, uanset om den skal videre til kommunalbestyrelsen, skal afgøres i udvalget, kan afgøres af udvalgsformanden, jfr. § 22, eller efter delegation kan afgøres af administrationen. Da præcise procedureregler i sådanne bestemmelser vil være af stor vigtighed, kræves det, at borgmesteren udøver sin standsningsret skriftligt. Skriftlighedskravet vil være opfyldt, såfremt borgmesteren, når hans ind-

greb sker i et udvalgmøde, lader dette indføre i udvalgets beslutningsprotokol.

Når standsningsretten er udøvet, påhviler det udvalget at forelægge sagen for kommunalbestyrelsen. Sådanne sager skal altså, uanset på hvilket stadi i behandlingen de standses, passere vedkommende udvalg. Er det en sag, som vedrører økonomiudvalgets sagsområde, skal den tillige passere dette. Udvalget må – ligesom borgmesteren – have rimelig tid til at udtale sig om sagen, forinden den behandles i kommunalbestyrelsen.

Det bemærkes, at sager, som borgmesteren pålægger udvalget at indbringe for kommunalbestyrelsen, i lighed med hvad der antages at gælde for standsningsretten for udvalgsmedlemmer i henhold til gældende lovs § 23, må kunne trækkes tilbage af udvalget. Der er ikke grund til at ulejlig kommunalbestyrelsen med sager, udvalget under disse omstændigheder ikke ønsker fremmet, men på den anden side er der naturligvis adgang for alle medlemmer til at rejse sagen i kommunalbestyrelsen.

Kommunalbestyrelsen kan vælge at realitetsbehandle sagen eller hjemvise den til fornyet behandling i udvalget – eventuelt efter nærmere angivne retningslinier. Borgmesteren har således intet krav på, at kommunalbestyrelsen realitetsbehandler sagen.

Til nr. 13

Til stk. 1: Mens vederlag til borgmestrene efter den gældende ordning er obligatorisk for kommunerne, har det hidtil været en frivillig sag for den enkelte kommunalbestyrelse, om den vil etablere efterløns- og/eller pensionsordning gennem optagelse af bestemmelser herom i styrelsesvedtægten.

Navnlig i betragtning af udviklingen siden styrelseslovens ikrafttræden er det næppe rimeligt, at alene fastsættelsen af et vederlag til borgmesteren er obligatorisk, medens det omvendt er overladt til den enkelte kommunalbestyrelses afgørelse, om den ønsker at indføre efterløn og/eller pensionsordninger, jfr. betænkningen om kommunale styrelsesformer og kommunalpolitikernes arbejdsvilkår (nr. 894/1980), kap. VI, afsnit 3.1.3.2. Efter den foreslåede bestemmelse gøres også efterløns- og pensionsordninger derfor obligatoriske. Herved bortskaffes en tilsyneladende vilkårlig forskel i borgmesterembedets samlede vederlæggelse i kommuner med og kommuner uden efterløns- og pensionsordning. Samtidig opnås en administrativ forenkling.

Da der imidlertid fortsat gør sig store forskelle gældende med hensyn til borgmesterhvervets byrde

i kommunerne, er det foreslået, at den konkrete fastsættelse af disse ydelser i de enkelte kommuner opretholdes som et styrelsesvedtægtsanliggende.

Til stk. 2 og 5: I betænkningen drøftes vederlæggelsen til næstformanden, viceborgmesteren, jfr. kap. VI, afsnit 3.1.4. Det er udvalgets opfattelse, at de gældende regler herom ikke i fornødent omfang giver sikkerhed for en rimelig vederlæggelse af de eventuelle arbejdsopgaver i dette hverv.

Efter forslaget til stk. 2 bliver der mulighed for at etablere fastere regler for vederlæggelse af næstformanden. Hvis der skal fastsættes et vederlag til næstformanden – det er efter forslaget den enkelte kommunalbestyrelses afgørelse – skal det efter udvalgets opfattelse udgøre 1/10 af borgmesterlønnen, og således, at næstformanden skal være forpligtet til – uden yderligere vederlag – at vikariere for formanden i indtil 5 uger pr. år, se stk. 5.

Hermed er blandt andet den normale ferieperiode dækket ind, og forslaget skulle således ikke medføre væsentlige merudgifter for kommunerne, blot give en lettere administrerbar regel og – som det væsentlige – en større sikkerhed for en varetagelse af opgaverne.

Til stk. 3: Det kan forekomme mindre rimeligt, at en midlertidigt udpeget formand, der skal fungere i en længere periode, og som ikke får vederlag efter stk. 2 (jfr. stk. 5) ikke har krav på vederlæggelse, men at dette beror på kommunalbestyrelsens og tilsynsmyndighedens skøn. Det er derfor foreslået, at ydelsen af et til stillingen svarende vederlag gøres obligatorisk i disse tilfælde.

Til stk. 4: I andre tilfælde af midlertidig funktion, f. eks. hvor der er valgt flere næstformænd, og anden næstformand fungerer, eller hvor et andet kommunalbestyrelsesmedlem udpeges til at varetage bestemte opgaver i medfør af § 66, stk. 1, foreslås den gældende ordning med et konkret udmålt vederlag opretholdt, idet de arbejdsbyrder, der i disse tilfælde kan komme på tale, kan være af så forskellig vægt, at en fast regel næppe kan opstilles. Blandt andet fordi bestemmelsen formentlig yderst sjældent vil komme i anvendelse, synes tilsynsmyndighedens godkendelse af udmålingen at være ufornøden, og det er derfor foreslået, at den bortfalder.

Til stk. 6: Reglen er ny som lovbestemmelse. En lignende regel har imidlertid været optaget i indenrigsministeriets cirkulæreskrivelse af 7. marts 1978 til tilsynsrådene vedrørende blandt andet funktionshonorar til kommunalbestyrelsernes næstformænd.

Til nr. 14

Da der i den foreslåede ændrede affattelse af § 34 er optaget en bestemmelse om (pligtmæssig) fastsættelse af bestemmelsen om ydelse af efterløn og pension til afgående formænd foreslås § 35 ophævet.

Til nr. 15

Det sagsområde, hvor kommunalbestyrelsen har adgang til at bemyndige økonomiudvalget til at træffe beslutning om påtegning af garantiforpligtelser, er beskrevet i § 57, stk. 2 og 3. Disse bestemmelser foreslås ophævet i forbindelse med en ændring af tilsynet fra konkrete godkendelser til generelle regler fastsat af indenrigsministeren, jfr. nr. 20. Som følge heraf er det fundet mest hensigtsmæssigt, at den fremtidige afgrænsning af bemyndigelsesområdet, der ikke agtes fastsat snævre, sker i forbindelse med fastsættelsen af de generelle regler i henhold til § 57.

Bestemmelsen vedr. pantsætning er foreslået ophævet, idet tilsynet med kommunernes ejendomsdispositioner er ændret, jfr. de almindelige bemærkninger, afsnit 2.

Til nr. 16

Det er fundet formålstjenligt, at der i den kommunale styrelseslov optages noget mere udførlige bestemmelser om den kommunale revisions opgaver. I den foreslåede ændrede affattelse af § 42 er stk. 1 uændret. Der er indsat 2 nye stykker (stk. 2 og 3); det hidtidige stk. 2 er i let ændret form optaget som stk. 4, og endelig er det hidtidige stk. 3 nu blevet stk. 5.

Til stk. 2: Der er i de vejledende normalstyrelsesvedtægter for såvel kommuner som amtskommuner optaget en bestemmelse om, at den kommunale revision skal omfatte alle under kommunalbestyrelsen (amtsrådet) henhørende regnskabsområder, og at revisionen skal gennemgå årsregnskabs poster og påse, at disse er i overensstemmelse med kommunalbestyrelsens (amtsrådets) beslutninger samt gældende love og bestemmelser.

Det er imidlertid fundet rigtigst, at en bestemmelse om, hvad den kommunale revision skal omfatte, optages i loven.

Den foreslåede bestemmelse i 2. punktum, er affattet i overensstemmelse med bestemmelsen i § 3, stk. 1, 1. punktum, i lov nr. 321 af 26. juni 1975 om revisionen af statens regnskaber m. v., idet det dog er tilføjet, at revisionen tillige skal påse overensstemmelsen med »kommunalbestyrelsens øvrige beslutninger«.

Til stk. 3: Der er i normalstyrelsesvedtægterne optaget en bestemmelse om, at det påhviler revisionen regelmæssigt i årets løb at gennemgå det løbende regnskab og påse, at posteringerne heri er behørigt dokumenterede. Det er imidlertid fundet rigtigst at optage en bestemmelse om revisionens løbende kontrolforanstaltninger i loven.

Til stk. 4: Den foreslåede bestemmelse svarer til den gældende bestemmelse i lovens § 42, stk. 2, idet det dog – i overensstemmelse med normalstyrelsesvedtægternes affattelse – udtrykkeligt er fastsat, at kommunalbestyrelsen har pligt til om fornødent at skaffe oplysninger til veje, og altså ikke blot har pligt til at meddele allerede foreliggende oplysninger.

Til nr. 17

Ændringen er af lovgivningsteknisk karakter, og skal ses på baggrund af, at de nærmere regler om affattelsen af årsbudgettet m. v. efter regnskabsreformen i kommunerne fastsættes i indenrigsministeriets konteringsregler og kontoplaner m. v., idet indenrigsministeren ifølge lovens § 37, stk. 2, § 38, stk. 2, § 45, stk. 1 og § 54, stk. 1 er bemyndiget til at fastsætte regler herom.

I øvrigt er der ikke tilsigtet ændringer i forhold til den gældende § 46.

Til nr. 18

Efter styrelseslovens § 55, stk. 1, kræver kommunalbestyrelsens beslutning om optagelse eller overtagelse af lån eller ændringer af lånevilkår tilsynsmyndighedens samtykke i hvert enkelt tilfælde. Denne bestemmelse foreslås erstattet af en bemyndigelse for indenrigsministeren til at fastsætte regler om kommunernes låntagning. Det bemærkes, at lånevilkårene (forrentning, art m.v.) allerede med hjemmel i § 47 er reguleret ved generelle retningslinier for tilsynsrådernes behandling af ansøgninger om samtykke til optagelse af lån. Bestemmelsen i § 55, stk. 2, hvorefter foretagender, der skal finansieres ved optagelse af lån, som kræver tilsynsmyndighedens samtykke, ikke må påbegyndes forud for meddelelsen af samtykke, foreslås ophævet som konsekvens heraf.

Tilsynsmyndighedens konkrete vurdering af den enkelte kommunes økonomi er efterhånden gledet mere og mere i baggrunden til fordel for en undersøgelse af, om de generelle bestemmelser om lånevilkårene er overholdt. Spørgsmål om lovligheden af disse dispositioner forekommer sjældent.

Forslaget, der vil medføre en forenkling for kommuner og amtskommuner og for tilsynsmyndighederne, er i overensstemmelse med statsamtsudvalgets betænkning, jfr. ovenfor i de almindelige bemærkninger under 2.

Forslaget bemyndiger indenrigsministeren til at fastsætte regler såvel om *lånevilkår m. m.* som om *omfanget* af låntagningen.

Regler om *lånevilkår m. m.* vil blive fastsat i bekendtgørelsesform, således at reglerne vil blive bekendt for både låntagere og långivere. Bekendtgørelsens indhold vil i hovedsagen komme til at svare til indholdet af de forskrifter, indenrigsministeriet hidtil har meddelt tilsynsrådene i form af cirkulærer og cirkulæreskrivelser, og desuden vil indholdet bygge på indenrigsministeriets og tilsynsrådernes praksis på dette område. De nuværende bestemmelser omhandler lånenes forrentning, art m. v. Der kan navnlig henvises til indenrigsministeriets cirkulære af 17. juni 1970 og cirkulæreskrivelser af 18. juni 1970 og 15. juli 1974. Selv om den almindelige regel – at tilsynsmyndighedens samtykke kræves til kommunal låneoptagelse – ophæves, åbner den foreslåede bestemmelses formulering dog mulighed for, at kravet om samtykke opretholdes for særlige typer af lån. Dette gælder først og fremmest udenlandske lån, men også eventuelle nye låneformer.

Som nævnt i de almindelige bemærkninger, har *omfanget* af kommunernes låntagning siden begyndelsen af 1970'erne været pålagt visse begrænsninger.

Begrænsningerne er gennemført med hjemmel i styrelseslovens § 47, stk. 2, i form af generelle forskrifter for tilsynsrådene ved behandlingen af ansøgninger om samtykke til optagelse af lån i medfør af styrelseslovens § 55.

Formålet med begrænsningerne har været at forøge den kommunale selvfinansiering samt at aflaste kapitalmarkedet i en periode, hvor der har været behov herfor. I de første år tilstræbte man ligeledes en begrænsning af den kommunale investeringsaktivitet, der imidlertid i de senere år er søgt reguleret på anden vis ved aftale mellem regeringen og de kommunale organisationer.

Begrænsningerne, der hidtil er blevet udformet for 1 år ad gangen efter forudgående forhandling med de kommunale organisationer, havde i årene forud for regnskabsåret 1980 karakter af såkaldte lånerammer.

Fra og med regnskabsåret 1980 er lånerammesystemet ophævet. Kommunerne kan herefter principielt kun optage lån af den type, som hidtil har kunnet optages uden for lånerammen, samt lån til hvis optagelse indenrigsministeriet har meddelt dispensation. Dispensationspuljen er for 1980 og

1981 fastsat til henholdsvis 500 og 250 mill. kr. Indenrigsministeriet afgiver efter anmodning forhåndsudtalelser om muligheden for dispensation i det kommende regnskabsår forud for vedtagelsen af de kommunale budgetter. Amtskommunerne kan principielt ikke optage lån. Om selvfinansieringsreglerne for 1981 henvises i øvrigt til indenrigsministeriets cirkulære nr. 75 af 30. april 1980 om rammer for kommunernes og amtskommunernes økonomi.

Selvfinansieringsreglerne vil efter den foreslåede ændring af § 55 fremover blive fastlagt i en årlig bekendtgørelse. Bortset fra muligheden for også at inddrage kommunernes kassekreditter og korte lån under selvfinansieringsreglerne, jfr. nedenfor ad nr. 19, er den foreslåede bemyndigelse heller ikke på dette område udtryk for nogen udvidelse af indenrigsministeriets hidtidige muligheder for at begrænse kommunernes låntagning.

Ophævelsen af kravet om tilsynsmyndighedens samtykke i hvert enkelt tilfælde til optagelse af lån medfører, at der ikke længere – bortset fra dispensationssagerne – på forhånd tages stilling til, om låntagningen er i overensstemmelse med selvfinansieringsreglerne.

Kontrollen gennemføres dog som hidtil efterfølgende af den kommunale revision samtidig med kontrollen af, at vilkårene for de kommunale dispositioner er i overensstemmelse med de herom fastsatte regler, dvs. i forbindelse med gennemgangen af regnskabet. Regnskabet med tilhørende revisionsberetninger indsendes i medfør af styrelseslovens § 54, stk. 3, til tilsynsmyndigheden, der herefter som led i den amindelige legalitetskontrol må tage stilling til, hvorledes der skal forholdes med hensyn til lån, der måtte være optaget i strid med selvfinansieringsreglerne.

Der vil muligvis være behov for, at der herudover på centralt hold foretages en gennemgang og opgørelse af de enkelte kommuners planlagte og stedfundne låntagning. Dette vil i givet fald kunne ske i forbindelse med kommunernes kvartalsvise indberetninger til Danmarks Statistik og tilsynsmyndigheden af stedfundne finansforskydninger eller ved krav om særlige specifikationer i forbindelse med kommunernes indberetninger af budgetter og regnskaber til indenrigsministeriet.

Til nr. 19

Som en konsekvens af ændringen af § 55 foreslås § 56 ophævet. Ifølge § 56 kan kommunalbestyrelsen inden for visse nærmere fastsatte rammer disponere over en kassekredit samt optage lån, der afdrages med mindst 1/3 årligt.

Med ophævelsen af § 56 tilsigtes ingen ændringer i de nuværende vilkår for at disponere over en kassekredit og for at optage de såkaldte korte lån. Derimod vil der – i modsætning til nu – i den årlige bekendtgørelse, der udstedes i henhold til den foreslåede § 55, blive mulighed for at lade begrænsningerne i omfanget af kommunernes låntagning omfatte også disse lån.

Til nr. 20

Bestemmelsen i § 57, stk. 1, hvorefter tilsynsmyndighedens samtykke er påkrævet forud for kommunalbestyrelsens påtagelse af garantiforpligtelser og afgivelse af tilsagn om regelmæssige ydelser og lignende, som kommunen ikke efter loven er forpligtet til at præstere, foreslås ophævet og erstattet af en bemyndigelse for indenrigsministeren til at fastsætte generelle regler herom. Bestemmelserne i stk. 2 og 3 opregner forskellige undtagelsestilfælde, der ikke er omfattet af kravet om samtykke, og foreslås derfor ligeledes ophævet.

De generelle regler om påtagelse af garantiforpligtelser m. v. påtænkes som hidtil stort set indskrænket til et krav om, at det lån, for hvilket garantien ydes, opfylder de for kommunal låntagning gældende betingelser. Der henvises til indenrigsministeriets cirkulærskrivelse af 18. juni 1970 om kommunegaranterede lån.

Forslaget er ikke i overensstemmelse med statsamtsudvalgets betænkning. Udvalget fandt, at der ikke var grundlag for at ophæve § 57, fordi spørgsmålet om lovligheden af kommunalbestyrelsens dispositioner ofte opstår i forbindelse med påtagelse af garantier m. v. Man lagde endvidere vægt på, at der i relation til selvfinansieringsreglerne i et vist omfang skulle foretages en grænsedragning mellem garantier m. v., som havde betydning for opgørelsen af kommunernes låntagning, og øvrige garantier m. v., jfr. betænkningens side 146-147. Man var dog samtidig af den opfattelse, at den sidstnævnte sammenhæng næppe i sig selv kunne motivere, at kravet om forudgående godkendelse af garantier opretholdes, såfremt den forudgående lånegodkendelse opgives, jfr. betænkningens side 134.

Hensynet til i videst muligt omfang at tilrettelægge det fremtidige tilsyn med kommunerne som en generel regelstyring, der kun undtagelsesvis suppleres med godkendelser i enkeltssager, bør dog veje tungere end de betænkeligheder ved en ophævelse af § 57, der kom til udtryk i statsamtsudvalgets betænkning. Hvis det skulle vise sig, at en forsvarlig behandling af de omtalte spørgsmål om lovligheden af kommunalbestyrelsernes dispositio-

ner ikke kan ske ved generelle regler, eventuelt suppleret med en generel efterkontrol gennem indberetning til tilsynsmyndigheden, vil der efter formuleringen af forslaget være mulighed for administrativt at indføre visse krav om forudgående konkret godkendelse.

En administrativ fastsættelse af godkendelseskrav vil blive nødvendig med hensyn til kommuners indgåelse af visse økonomiske fællesskaber, der påfører kommunerne økonomiske forpligtelser, men ikke er omfattet af § 60, fordi fællesskabet har andre deltagere end kommuner. Kravet om forudgående godkendelse i disse tilfælde har hidtil været en følge af bestemmelsen i § 57, og uanset den foreslåede ophævelse af bestemmelsen, må dette godkendelseskrav fastholdes, da det må anses for en nødvendig forudsætning for en opretholdelse af den gældende adgang til at indgå i sådanne, i karakter og struktur, meget forskelligartede fællesskaber.

For økonomiske fællesskaber, der ikke skal godkendes efter § 60, vil det derfor i fortsættelse af hidtidig praksis efter § 57 i en bekendtgørelse blive fastsat, at en kommune i samme omfang som hidtil skal indhente tilsynsmyndighedens samtykke til indgåelse i visse økonomiske fællesskaber, der påfører kommunen økonomiske forpligtelser.

I styrelseslovens § 60 vil der fortsat være et godkendelseskrav for så vidt angår indgåelse af aftaler om samarbejde udelukkende mellem kommuner, der vil medføre indskrænkning i de deltagende kommunalbestyrelses beføjelser efter styrelsesloven.

Når kravet om forudgående godkendelse må fastholdes i disse tilfælde, skyldes det især, at godkendelseskravet har en anden baggrund end lovens øvrige godkendelseskrav, idet der er tale om en hjemmel for tilsynsmyndigheden til i et vist omfang at tillade en fravigelse af styrelseslovens bestemmelser i forbindelse med etableringen af mellemkommunalt samarbejde.

Til nr. 21

Kommunalbestyrelsens hidtidige forpligtelse i medfør af § 59 til at søge om samtykke til køb, salg og pantsætning af fast ejendom foreslås ophævet, idet samtykke til dispositioner over fast ejendom ikke længere har betydning i tilsynsmæssig henseende.

Spørgsmålet om lovligheden af kommunalbestyrelsernes dispositioner har således kun i begrænset omfang været rejst i forbindelse med ansøgninger efter § 59. Desuden er kommunerne ved køb af fast ejendom normalt undergivet de almindelige

vilkår for prisfastsættelse ved ejendomshandler. For kommuners køb af fast ejendom er der i øvrigt allerede administrativt, senest ved indenrigsministeriets cirkulære nr. 230 af 21. december 1979, gennemført en betydelig indskrænkning af tilsynet blandt andet derved, at køb af fast ejendom til en købesum under 2 mill. kr. ikke skal godkendes.

Til nr. 22

Ændringen er for så vidt angår efterlønnen rent juridisk-teknisk, og skal forhindre uberettigede modsætningslutninger i forhold til den foreslåede nye § 34 og § 65, idet det altid har været antaget, at der også i magistratskommuner kunne fastsættes regler om efterløn til borgmestre (rådmænd). Reglen om vederlag til medlemmer, der fungerer som borgmestre og rådmænd, må ligeledes ses i sammenhæng med reglerne i den nye § 34 og § 65 om tilsvarende ydelser, specielt i forbindelse med forslaget til ny § 66.

Det skal herved bemærkes, at der i lovgivningen om Københavns kommune er hjemmel til udbetaling af konstitutionsvederlag, ligesom der efter forslaget til § 16, stk. 7, er pligt til at indføre sådanne regler i udvalgsstyrede kommuner, hvor der udbetales vederlag til udvalgsformændene.

Ligesom i de øvrige kommuner er den nærmere udformning af reglerne et styrelsesvedtægtsanliggende.

Til nr. 23

På baggrund af det arbejdspres, som hviler på udvalgsformændene i amtskommunerne og de større primærkommuner, har udvalget vedrørende kommunalt udvalgsstyre og magistratsstyre m. v. overvejet mulighederne for at indføre en ændret styrelsesstruktur i disse kommuner, således at udvalgsformændene kan tillægges en vederlæggelse, der sætter dem i stand til i højere grad at frigøre sig fra erhvervsarbejde, og dermed koncentrere sig om de kommunale hverv.

Da udvalget imidlertid ønsker udvalgsstyret bevaret i amtskommunerne og de større primærkommuner, som i dag ikke har magistratsstyre, har udvalget overvejet muligheden af at indføre en styrelsesmæssig mellemform, baseret på udvalgsstyre, men hvor der åbnes mulighed for, at udvalgsformændene får økonomiske og tidsmæssige muligheder for at varetage deres hverv uden urimelige arbejdsmæssige belastninger.

En sådan ændring af udvalgsformændenes vilkår må efter udvalgets opfattelse være betinget af, at formændene vælges ved forholdstalsvalg, idet

den politiske balance i kommunerne i modsat fald forrykkes kraftigt til gunst for mindretallene.

Sammenhængende hermed har udvalget overvejet, hvorledes det påtrængende behov for en samordning af hele den kommunale virksomhed i amtskommunerne og de større primærkommuner kan imødekommes, ikke mindst såfremt udvalgsformændene udpeges af forskellige politiske grupper.

Disse overvejelser har resulteret i et udkast til forslag om, at udvalgsformændene under disse forudsætninger skal være medlemmer af økonomiudvalget, enten således, at de sammen med borgmesteren udgør økonomiudvalget, eller således, at der kan indvælges et yderligere antal kommunalbestyrelsesmedlemmer, se i det hele udvalgets betænkning om kommunale styrelsesformer og kommunalpolitikernes arbejdsvilkår m.v. (894/1980), kapitel VII, afsnit 6.

Som anført der må det pligtmæssige medlemskab af økonomiudvalget ses på baggrund af, at der er en indbyrdes sammenhæng mellem aflønning og arbejdsindsats, således at en forbedring af udvalgsformændenes vilkår i retning af fuldtidsafbetaling må antages at medføre et forøget behov for at beskrive deres arbejdsopgaver i lovgivningen.

Indførelsen af en mellemform mellem udvalgsstyre og magistratsstyre er betinget af, at kommunerne har en vis, betydelig størrelse. Med den foreslåede affattelse (mindst 40.000 indbyggere) vil bestemmelsen maksimalt kunne omfatte amtskommunerne samt 18 primærkommuner ud over de i lovens § 64 nævnte 4 kommuner.

Ved at gøre spørgsmålet om mellemformsstyre til et vedtægtsanliggende er det markeret, at indførelsen er en frivillig sag for den enkelte kommune af den fastsatte størrelse. En kommunalbestyrelsesvedtagelse af en styrelsesvedtægtsændring vil være en nødvendig betingelse.

Forslaget har som forudsætning, at der er en ganske betydelig arbejdsbyrde for formanden, og dette vil normalt være tilfældet i de omfattede kommuner. Da der imidlertid også i disse kommuner må forudsættes at gøre sig forskelle gældende med hensyn til formændenes arbejdsbyrde, er der også i den foreslåede mellemformsmodel mulighed for en individuel fastsættelse af vederlagsforholdene. Dog skal der i styrelsesvedtægen fastsættes bestemmelser om vederlag, efterløn og pension til udvalgsformændene, og i pensionsbestemmelserne må der optages regler om den ancienitetmæssige betydning af tidligere perioder som udvalgsfor-

mand, ligesom der må ske en koordination med reglerne om borgmesterspension.

Der er givet en særlig undtagelse for havneudvalget, jfr. stk. 5, da dette udvalg også i arbejdsmæssig henseende afviger fra de øvrige stående udvalg.

Da der åbnes mulighed for »mellemformskommuner« i op til 36 kommuner, vil det være hensigtsmæssigt til sin tid at udforme vejledende normalstyrelsesvedtægter for denne særlige styrelsesform.

Det skal i denne forbindelse nævnes, at det må være en betingelse for indførelse af mellemformsstyre, at antallet af stående udvalg ikke bliver for stort. Dette må kræves dels for at sikre den fornødne koordination, dels for at sikre formændene passende sagsmængde. Endelig forudsættes det, at det ved stadfæstelsen af sådanne styrelsesvedtægter vil blive påset, at økonomiudvalget i alle tilfælde får et ulige antal medlemmer.

Til nr. 24

Da der for samtlige kommuner er stadfæstet styrelsesvedtægter, har bestemmelsen i § 66 om pligten til indsendelse af forslag til styrelsesvedtægten inden et år efter styrelseslovens ikrafttræden mistet sin betydning, og bestemmelsen foreslås derfor ophævet.

Til den foreslåede bestemmelse, der optages som ny § 66 bemærkes:

Spørgsmålet om vægring, hvorved forstås aktiv eller passiv modstand mod at medvirke ved udførelsen af kommunalbestyrelsesbeslutninger, kan for så vidt opstå ved alle kommunale hverv. Det er imidlertid først og fremmest, hvor hvervene har betydning for kommunens administrative funktioner, og hvor vægring derfor kan true effektiviteten i kommunens forvaltning, at behovet for en nærmere retlig regulering har betydning, jfr. betænkning om kommunale styrelsesformer og kommunalpolitikernes arbejdsvilkår m. v. (894/1980) kap. IV, afsnit 12. Som anført dér, er det specielt i magistratskommunerne, at problemet aktualiseres, ikke mindst fordi man der har politisk valgte forvaltningschefer, der for nogles vedkommende repræsenterer mindretal. Problemet kan imidlertid også opstå i forhold til borgmestre i udvalgsstyrede kommuner, hvis borgmesteren kommer i strid med kommunalbestyrelsens flertal og derefter udnytter sine beføjelser ved sagerne ekspedition og den daglige ledelse af administrationen til at obstruere kommunalbestyrelsens beslutninger.

Desuden er vægringen ved at udføre kommunale hverv særlig uacceptabel, hvor hvervsindehaveren er lønnet og ikke kan afsættes.

Derimod synes problemet ikke at være af væsentligere betydning i forhold til udvalgene, idet udvalgene ikke medvirker i de daglige administrative processer, men arbejder ved at træffe beslutninger – og disse beslutninger kan kommunalbestyrelsen overtage, jfr. § 23 og forslaget til nyt stk. 1 i § 11. Da endvidere det enkelte udvalg i enhver henseende er overordnet sin formand, jfr. forslaget til § 22, stk. 3 og bemærkningerne hertil, opstår problemet heller ikke i forhold til udvalgsformændene, som desuden til enhver tid kan udskiftes af udvalget. Hvis formændene imidlertid er valgt i henhold til reglerne i § 65 om styrelsesmæssige mellemformer mellem udvalgs- og magistratsstyre, er de dels uafsættelige i valgperioden, dels kan de være tillagt betydelige vederlag. I disse tilfælde er der følgelig behov for, at sådanne udvalgsformænd i lighed med borgmestre og rådmænd kan fastholdes på deres forpligtelser i det kommunale hverv.

Den foreslåede bestemmelse omhandler derfor dels indehavere af kommunale hverv, hvor der til hvervet er knyttet egentlige administrative funktioner, som efter forholdets natur ikke kan overtages af kommunalbestyrelsen, dvs. borgmestre og rådmænd, dels udvalgsformænd i mellemformskommunerne, som modtager betydelige vederlag, og er uafsættelige i valgperioden.

Herudover bemærkes til de enkelte bestemmelser:

Til stk. 1 og 2. Det er fundet fornødent at sondre mellem de tilfælde, hvor vægringen er af afgrænset karakter, og de tilfælde, hvor den er grov eller gentagen. I det første tilfælde kan hensynet til kommunalforvaltningens funktion efter udvalgets opfattelse tilgodeses, når kommunalbestyrelsen konkret kan overlade funktionerne til et andet af sine medlemmer. Bliver forsømmeligheden imidlertid af grov eller gentagen karakter, synes det ikke rimeligt at lade den pågældende hvervsindehaver fortsætte. I så fald er der behov for det meget kraftige reaktionsmiddel, som suspension og eventuelt efterfølgende afsættelse er. Der henvises i øvrigt til bestemmelsen i den nye § 34, stk. 3 (jfr. § 64, stk. 3, og forslaget til § 65, stk. 4) om funktionsvederlag til medlemmer, der fungerer i disse situationer.

Til stk. 3. Det er forudsat, at indenrigsministeren foretager en tilbundsgående prøvelse af suspensionsbeslutningen, og at ministeren herved særligt påser, at suspensionen har baggrund i egentlige

administrative forsømmelser og ikke er udslag af politisk forfølgelse.

Til stk. 4. Bestemmelsen skal sikre, at der altid bliver foretaget en domstolsprøvelse af suspensionsbetingelserne, når en suspension har fundet sted, og bliver således en yderligere garanti for, at en indskriden af denne indgribende karakter kun kan ske, når der foreligger forsømmelighed i hvervet af grov og gentagen karakter. I modsætning til den begrænsede overladelse af funktioner efter stk. 1 og suspensionen efter stk. 2 og 3, hvor kommunalbestyrelsesflertallet udpeger den midlertidige afløser, betyder den endelige afsættelse, at de almindelige regler om nybesættelse træder i kraft.

I magistratsstyrede kommuner (§ 64) og i kommuner, der er omfattet af forslaget til § 65 (mellemformskommuner), betyder det, at den gruppe, som har valgt den afsatte rådmand eller udvalgsformand, genbesætter hvervet.

Denne forskel begrundes med, at det tungtvægende hensyn på det korte sigt er hensynet til kommunens funktion, mens der – hvis indgrebet bliver permanent – må ske en genoprettelse af den politiske balance, som i øvrigt er fastlagt i styrelsesloven.

Til stk. 5. Reglen om to tredjedeles løn i suspensionsperioden svarer til reglerne i tjenestemandslvgivningen. Henset til de særlige forhold i den i bestemmelsen beskrevne situation, kan det imidlertid ikke udelukkes, at det i særligt graverende tilfælde – f. eks. hvis borgmesteren eller udvalgsformanden kun har fungeret meget kort tid og ikke har opgivet sit private erhverv – kan virke stødende, at der udbetales vederlag overhovedet. Der er derfor åbnet mulighed for, at kommunalbestyrelsen, hvor omstændighederne taler herfor, kan lade vederlaget bortfalde helt. Der kræves indenrigsministerens samtykke til enhver reduktion i vederlaget, og også i denne situation må indenrigsministeren særligt påse, at der ikke er tale om politisk forfølgelse.

Til § 2

Til nr. 1

Forslaget svarer til 1. pkt. i det foreslåede nye stk. 1 i § 11 i lov om kommunernes styrelse. Der henvises til bemærkningerne til § 1, nr. 2.

Til nr. 2

Forslaget svarer til den foreslåede affattelse af § 15, stk. 1 og 2, i loven om kommunernes styrelse. Der henvises til bemærkningerne til § 1, nr. 3.

Til nr. 3

Den foreslåede bestemmelse svarer til forslaget til § 17, stk. 6, i loven om kommunernes styrelse. Der henvises til bemærkningerne til § 1, nr. 7.

Til nr. 4

Den foreslåede let ændrede affattelse bringer bestemmelserne på linie med de foreslåede tilsvarende bestemmelser i § 20 og § 22 i loven om kommunernes styrelse med de afvigelser, der følger af, at udvalgene i Københavns kommune ikke er administrerende, jfr. bemærkningerne til § 1, nr. 9 og 10.

Til nr. 5

Bestemmelsen i lovens § 20, stk. 4, foreslås af lovtekniske grunde flyttet til § 25 som nyt stk. 2. Der henvises til bemærkningerne til nr. 7.

Til nr. 6

Den foreslåede ændrede affattelse af § 21, stk. 3, svarer til forslaget til § 17, stk. 5, i loven om kommunernes styrelse. Der henvises til bemærkningerne til § 1, nr. 6.

Til nr. 7.

En tilsvarende bestemmelse findes i dag i lovens § 20, stk. 4, der samtidig foreslås ophævet. Da bestemmelsen tillægger borgerrepræsentationens formand en kompetence, foreslås den nu placeret i kapitlet om formanden. Bestemmelsen svarer til den foreslåede bestemmelse i § 31 a, stk. 1, i loven om kommunernes styrelse, jfr. bemærkningerne til § 1, nr. 12.

Til nr. 8

Den foreslåede bestemmelse svarer til, hvad der er foreslået – som en ændret affattelse af § 21, stk. 3 – med hensyn til pligten for borgerrepræsentationens medlemmer til at modtage valg til udvalg m. m. samt til at udføre hverv, som borgerrepræsentationen måtte tildele dem, jfr. bemærkningerne til nr. 6. Da magistratens medlemmer ved valget til magistraten er udtrådt af borgerrepræsentationen, er det anset for nødvendigt med en særskilt bestemmelse i kapitlet om magistraten om magistratsmedlemmers forpligtelse til at påtage sig udvalgs-hverv m. v.

Til nr. 9

Der er ikke i den københavnske styrelseslov en bestemmelse svarende til den gældende bestemmelse i § 41, 2. pkt. i lov om kommunernes styrelse, hvorefter kommunalbestyrelsen kan bemyndige økonomiudvalget til at træffe beslutning om visse garantiforpligtelser, jfr. ovenfor ad § 1, nr. 15. Da kravet om, at borgerrepræsentationen skal træffe beslutning i alle garantisager, i visse tilfælde vil kunne virke urimeligt, er det anset for hensigtsmæssigt også i den københavnske styrelseslov at indføje en hjemmel for indenrigsministeren til at fravige reglen om, at beslutning skal træffes af borgerrepræsentationen. Bestemmelsen svarer til den foreslåede § 41 i lov om kommunernes styrelse, se bemærkningerne til § 1, nr. 15.

Til nr. 10

De foreslåede bestemmelser svarer til de foreslåede ændringer af § 42 i loven om kommunernes styrelse, jfr. bemærkningerne til § 1, nr. 16.

Til nr. 11.

§ 47 i lov om Københavns kommunes styrelse svarer i det væsentlige til reglerne i § 55, § 57 og § 59 i lov om kommunernes styrelse, dog skal kommunens køb og salg af fast ejendom ikke efter den københavnske styrelseslov godkendes af tilsynsmyndigheden (indenrigsministeriet). Ved den foreslåede ændrede affattelse af § 47 bringes det økonomiske tilsyn med Københavns kommune lovmæssigt på linie med tilsynet med landets øvrige kommuner.

Til nr. 12

Da der er stadfæstet en styrelsesvedtægt for Københavns kommune, har bestemmelsen i § 52 om pligten til at indsende forslag til styrelsesvedtægt mistet sin betydning og foreslås derfor ophævet.

De foreslåede nye bestemmelser om opbevaringen af kommunens arkivalier svarer til, hvad der i § 62 i loven om kommunernes styrelse er fastsat for landets øvrige kommuner.

Til nr. 13

De foreslåede sanktionsbestemmelser svarer til de foreslåede bestemmelser i § 66 i loven om kommunernes styrelse, jfr. bemærkningerne til § 1, nr. 24. Som følge af den særlige styrelsesordning i Københavns kommune er det anset for nødvendigt at foretage en opdeling, således at det i stk. 1 omtales, hvorledes der kan forholdes ved en vægning

F.t.l. vedr. kommunale styrelseslove

fra borgerrepræsentationens formands side, medens det i stk. 2 beskrives, hvilke skridt magistraten kan tage ved et magistratsmedlems vægring ved at påtage sig en opgave.

Til § 3

Den foreslåede ikrafttrædelsesdato er sammenfaldende med begyndelsen af den førstkommende kommunale valgperiode.

Når det herudover er fundet hensigtsmæssigt at give indenrigsministeren en bemyndigelse til at bestemme, at dele af loven kan sættes i kraft inden

1. januar 1982, skyldes det, at ikrafttrædelsen af reglerne om forenkling af tilsynet ikke nødvendigvis bør afvente ikrafttrædelsestidspunktet for de samtidig fastsatte forslag på baggrund af betænkningen fra udvalget om kommunal udvalgsstyre og magistratsstyre m. v. Da indholdet af de generelle regler om kommunernes økonomiske dispositioner skal forhandles med de kommunale organisationer m. fl. inden udsendelsen, er det på den anden side usikkert, om – og i givet fald hvor meget – forenklingen af det økonomiske tilsyn vil kunne gennemføres tidligere end de øvrige bestemmelser.

Bilag

*I dette bilag er (med mindre skrift)
indsat den gældende formulering af de bestemmelser,
der berøres af lovforslaget*

§ 1

1. I § 7, stk. 3, indsættes som 2. pkt.:

»Er der valgt flere næstformænd, besættes den ledigblevne plads dog af den gruppe i kommunalbestyrelsen, som har valgt den afgående næstformand.«

§ 7. —

Stk. 3. Når en formand eller næstformand fritages for sit hverv, dør eller udtræder af kommunalbestyrelsen, foretages nyt valg efter reglerne i § 6 for resten af kommunalbestyrelsens funktionstid.

2. I § 11 indsættes som nyt stk. 1.:

»Ethvert medlem af kommunalbestyrelsen kan for denne indbringe ethvert spørgsmål om kommunens anliggender samt fremsætte forslag til beslutninger herom. Udvalgene og kommunalbestyrelsens formand skal meddele kommunalbestyrelsen de oplysninger, denne forlanger, og er – med de begrænsninger, som er fastsat i lovgivningen – i enhver henseende undergivet kommunalbestyrelsens beslutninger.«

Stk. 1 og 2 bliver herefter stk. 2 og 3.

§ 22. Et medlem af kommunalbestyrelsen kan for denne indbringe ethvert spørgsmål om udvalgenes virksomhed, og udvalgene skal meddele kommunalbestyrelsen de oplysninger, denne forlanger. Udvalgene er – med de begrænsninger, der er fastsat i lovgivningen – i enhver henseende undergivet kommunalbestyrelsens beslutninger.

§ 11. Kommunalbestyrelsen er beslutningsdygtig, når mindst halvdelen af medlemmerne er til stede.

Stk. 2. Beslutninger træffes ved stemmeflertal, hvor intet andet særligt er bestemt.

3. § 15 affattes således:

»§ 15. Når et medlem er forhindret i at deltage i det konstituerende møde, jfr. § 6, eller i det møde, hvor forslaget til årsbudget og flerårige budgetoverslag undergives 2. behandling, jfr. § 38, stk. 2, kan de medlemmer, der er valgt på den pågældende kandidatliste, kræve stedfortræderen indkaldt til at deltage i mødet.

Stk. 2. Når et medlem har forfald på grund af sin helbredstilstand, forretninger eller lignende og således er forhindret i at varetage sine kommunale hverv i et forventet tidsrum af mindst 1 måned, indkalder kommunalbestyrelsen stedfortræderen til midlertidigt at tage sæde i kommunalbestyrelsen.

Stk. 3. Kommunalbestyrelsen træffer beslutning om, hvorvidt betingelserne for stedfortræderens indtræden er til stede.

Stk. 4. Når stedfortræderen for kommunalbestyrelsens formand eller næstformand er indtrådt i henhold til stk. 2, og forfaldet har en forventet varighed af mindst 2 måneder, udpeger kommunalbestyrelsen efter reglerne i § 6, jfr. § 7, stk. 3, den, der under fraværet skal varetage funktionerne som henholdsvis formand eller næstformand.«

§ 15. Når et medlem er forhindret i at deltage i det konstituerende møde, jfr. § 6, kan de medlemmer, der er valgt på den pågældende kandidatliste, kræve stedfortræderen indkaldt til at deltage i mødet.

Stk. 2. Når et medlem har forfald i mindst 1 måned, indkalder kommunalbestyrelsen stedfortræderen til midlertidigt at tage sæde i kommunalbestyrelsen.

Stk. 3. Kommunalbestyrelsen træffer beslutning om, hvorvidt betingelserne for stedfortræderens indtræden er til stede.

Stk. 4. Når stedfortræderen for kommunalbestyrelsens formand eller næstformand

er indtrådt i henhold til stk. 2, udpeger kommunalbestyrelsen efter reglerne i § 6 den, der under fraværet skal varetage funktionerne som henholdsvis formand eller næstformand.

4. § 16 affattes således:

»§ 16. Der ydes et fast vederlag til kommunalbestyrelsens medlemmer, bortset fra kommunalbestyrelsens formand, de i § 64, stk. 2, nævnte magistratsmedlemmer og de i § 65, stk. 1, nævnte udvalgsformænd. Ethvert medlem er forpligtet til at modtage vederlaget. Et medlem kan vælge i stedet at modtage erstatning for dokumenteret tabt arbejdsfortjeneste, jfr. stk. 6, dog således at valget foretages med virkning for et regnskabsår ad gangen. De nærmere regler om ydelse af vederlag og erstatning fastsættes af indenrigsministeren.

Stk. 2. For deltagelse i møder i kommunalbestyrelsen og i udvalg, der er nedsat af kommunalbestyrelsen blandt dens medlemmer, ydes der medlemmerne diæter.

Stk. 3. Der kan endvidere ydes diæter for andre kommunale hverv, der udføres efter valg af kommunalbestyrelsen eller kommunens beboere, samt for deltagelse i kurser m. v., der må anses af betydning for udøvelsen af hvervet, herunder af hvervet som kommunalbestyrelsesmedlem.

Stk. 4. Er det tillagt nogen særligt honorar eller vederlag, bortset fra ydelser efter stk. 1, for bestridelse af et kommunalt hverv, kan der dog ikke ydes den pågældende diæter for møder m. v. i forbindelse med hvervets varetagelse.

Stk. 5. Indenrigsministeren fastsætter størrelsen af diæterne. Disse fastsættes til et bestemt beløb pr. dag, og således at der for dage, hvor varetagelsen af hvervet beslaglægger mere end 4 timer, ydes det dobbelte beløb. Ved beregningen af den tid, varetagelsen af hvervet beslaglægger, medtages også den tid, der er fornøden til rejse til og fra det sted, hvor hvervet udføres, medmindre hele rejsen foregår inden for samme primærkommunes grænser. Ethvert medlem af kommunalbestyrelsen er forpligtet til at modtage de diæteløb, der tilkommer den pågældende efter foranstående regler.

Stk. 6. Hvor et medlem dokumenterer mistet arbejdsfortjeneste, ydes der ud over det i henhold til stk. 5 fastsatte diæteløb erstat-

ning herfor, såfremt medlemmet ikke modtager vederlag i henhold til stk. 1. Erstatningen kan pr. dag dog højst udgøre det tredobbelte af det diæteløb, der af indenrigsministeren er fastsat for møder af ikke over 4 timers varighed.

Stk. 7. I styrelsesvedtægten kan fastsættes bestemmelser om ydelse af vederlag til formændene for de af kommunalbestyrelsen nedsatte udvalg. For formandshverv, hvor der ydes vederlag, fastsættes endvidere i styrelsesvedtægten bestemmelser om ydelse af efterløn samt om ydelse af vederlag til et medlem, der fungerer som udvalgsformand på grund af formandens sygdom, ferie eller fravær af anden årsag.

Stk. 8. Kommunalbestyrelsen kan yde befordringsgodtgørelse samt godtgørelse for fraværelse fra hjemstedet i forbindelse med varetagelsen af kommunale hverv.«

§ 16. For deltagelse i møder i kommunalbestyrelsen og i udvalg der er nedsat af kommunalbestyrelsen blandt dens medlemmer, ydes der medlemmerne diæter.

Stk. 2. Efter samme regler som i stk. 1 kan der med tilsynsmyndighedens samtykke ydes diæter for andre kommunale hverv, der udføres efter valg af kommunalbestyrelsen eller kommunens beboere samt for kommunalbestyrelsesmedlemmers deltagelse i kurser m. v., der må anses af betydning for udøvelsen af hvervet som kommunalbestyrelsesmedlem.

Stk. 3. Er der tillagt nogen særligt honorar for bestridelse af et kommunalt hverv, kan der dog ikke ydes den pågældende diæter for møder m. v. i forbindelse med hvervets varetagelse.

Stk. 4. Indenrigsministeren fastsætter regler om størrelsen af diæterne. Disse fastsættes til et bestemt beløb pr. dag, og således at der for dage, hvor varetagelsen af hvervet beslaglægger mere end 4 timer, ydes det dobbelte beløb. Ved beregningen af den tid, varetagelsen af hvervet beslaglægger, medtages i amtskommunerne også den tid, der er fornøden til rejse til og fra det sted, hvor hvervet udføres, medmindre hele rejsen foregår inden for samme primærkommunes grænser. Ethvert medlem af kommunalbestyrelsen er forpligtet til at modtage de diæteløb, der tilkommer den pågældende efter foranstående regler. Hvor et medlem dokumenterer mistet arbejdsfortjeneste ud over det fastsatte diæteløb, ydes der erstatning for tabet, dog således at der i alt pr. dag højst kan udbetales det tredobbelte af det diæteløb, der af

indenrigsministeren er fastsat for møder af ikke over 4 timers varighed.

Stk. 5. Når ganske særlige hensyn taler derfor, kan kommunalbestyrelsen med tilsynsmyndighedens samtykke tillægge formanden for et udvalg, der er nedsat af kommunalbestyrelsen, et årligt honorar.

Stk. 6. Kommunalbestyrelsen kan yde befordringsgodtgørelse samt godtgørelse for fraværelse fra hjemstedet for rejser i forbindelse med varetagelsen af kommunale hverv. I primærkommuner kan godtgørelse dog kun i særlige tilfælde ydes for rejser inden for kommunens grænser.

5. I § 17, stk. 4, indsættes som 2. pkt.:

»Kommunalbestyrelsen bestemmer de særlige udvalgs sammensætning og fastsætter regler for deres virksomhed.«

§ 17. —

Stk. 4. I øvrigt kan kommunalbestyrelsen nedsætte særlige udvalg til varetagelse af bestemte hverv eller til udførelse af forberedende eller rådgivende funktioner for kommunalbestyrelsen, økonomiudvalget eller de stående udvalg.

6. § 17, stk. 5, affattes således:

»*Stk. 5.* Medlemmerne af kommunalbestyrelsen er pligtige at modtage valg til udvalg, kommissioner, bestyrelser og lignende samt til at udføre øvrige hverv, som kommunalbestyrelsen måtte tildele dem. Kommunalbestyrelsen kan også, medmindre andet særligt er bestemt, overlade hverv til andre af kommunens beboere, som er villige dertil.«

§ 17. —

Stk. 5. Kommunalbestyrelsen kan pålægge et eller flere af sine medlemmer at udføre særlige kommunale hverv. Sådanne hverv kan også tildeles andre af kommunens beboere, som er villige dertil.

7. I § 17 indsættes som stk. 6:

»*Stk. 6.* Kommunalbestyrelsen drager omsorg for indretningen af kommunens administration og fastsætter regler om ansættelse og afskedigelse af kommunalt personale.«

8. § 18 affattes således:

»§ 18. Økonomiudvalget består af kommunalbestyrelsens formand, der tillige er for-

mand for udvalget, samt 2, 4 eller 6 af kommunalbestyrelsens øvrige medlemmer.

Stk. 2. Økonomiudvalget har indseende med de økonomiske og almindelige administrative forhold inden for samtlige kommunens administrationsområder, og udvalgets erklæring skal indhentes om enhver sag, der vedrører disse forhold, forinden sagen forelægges kommunalbestyrelsen til beslutning.

Stk. 3. Økonomiudvalget varetager den umiddelbare forvaltning af anliggender, der vedrører kommunens kasse- og regnskabsvæsen og løn- og personaleforhold.

Stk. 4. Økonomiudvalget forestår samordningen af kommunens planlægning.«

§ 18. Økonomiudvalget består af kommunalbestyrelsens formand, der tillige er formand for udvalget, samt 2, 4 eller 6 af kommunalbestyrelsens øvrige medlemmer,

Stk. 2. Økonomiudvalget forestår i overensstemmelse med styrelsesvedtægtens bestemmelser kommunens kasse- og regnskabsvæsen og har indseende med de finansielle og forvaltningsmæssige forhold inden for samtlige kommunens administrationsområder. Udvalgets erklæring indhentes om enhver sag, der vedrører kommunens økonomiske eller almindelige administrative forhold, forinden spørgsmålet forelægges kommunalbestyrelsen til beslutning.

9. § 20 affattes således:

»§ 20. Udvalgene udøver deres virksomhed i møder. De er beslutningsdygtige, når mindst halvdelen af medlemmerne er til stede. Alle beslutninger træffes ved stemmefler-tal.

Stk. 2. Udvalgene fastsætter selv deres forretningsorden. For hvert udvalg føres en protokol, hvori udvalgets beslutninger indføres.

Stk. 3. Udvalgene kan tillade personer, der er ansat i kommunens tjeneste, at overvære møderne med henblik på varetagelse af sekretariatsfunktioner m. v. for udvalget. Udvalgene kan tilkalde andre personer, herunder andre medlemmer af kommunalbestyrelsen, til at overvære forhandlingerne, når det er ønskeligt af hensyn til en sags oplysning. Kommunalbestyrelsen kan fastsætte nærmere regler om udvalgenes adgang efter dette stykke til at lade personer, der ikke er medlemmer af udvalget, overvære udvalgets møder.«

§ 20. Udvalgene vælger selv deres for-

mand, jfr. dog § 18, stk. 1.

Stk. 2. Udvalgene udøver deres virksomhed i møder. De er beslutningsdygtige, når mindst halvdelen af medlemmerne er til stede. Alle beslutninger træffes ved stemmeflertal.

Stk. 3. Udvalgene fastsætter selv deres forretningsorden. For hvert udvalg føres en protokol, hvori udvalgets beslutninger indføres. Protokollen autoriseres af kommunalbestyrelsens formand.

Stk. 4. Kommunalbestyrelsens formand har ret til at overvære forhandlingerne i udvalg, selv om han ikke er medlem. Han underrettes om tidspunktet for valgsmøderne og modtager dagsorden, hvis en sådan udsendes til medlemmerne.

10. § 22 ophæves og i stedet indsættes:

»§ 22. Udvalgene vælger selv deres formand, jfr. dog § 18, stk. 1. Ethvert medlem af udvalget er forpligtet til at modtage valg til formand. Formanden forbereder, indkalder og leder udvalgets møder og drager omsorg for, at dets beslutninger indføres i beslutningsprotokollen.

Stk. 2. Formanden kan på udvalgets vegne afgøre sager, som ikke tåler opsættelse eller ikke giver anledning til tvivl. Kommunalbestyrelsens formand underrettes forudgående om afgørelsen, jfr. § 31 a, medmindre der er tale om afgørelser, der ved lovgivningen er henlagt til udvalg.

Stk. 3. Ethvert medlem af udvalget kan for dette indbringe ethvert spørgsmål om formandens virksomhed, og formanden skal meddele udvalget de oplysninger, dette forlanger. Formanden er i enhver henseende undergivet udvalgets beslutninger.«

§ 20. Udvalgene vælger selv deres formand, jfr. dog § 18, stk. 1.

Stk. 2. Udvalgene udøver deres virksomhed i møder. De er beslutningsdygtige, når mindst halvdelen af medlemmerne er til stede. Alle beslutninger træffes ved stemmeflertal.

Stk. 3. Udvalgene fastsætter selv deres forretningsorden. For hvert udvalg føres en protokol, hvori udvalges beslutninger indføres. Protokollen autoriseres af kommunalbestyrelsens formand.

Stk. 4. Kommunalbestyrelsens formand har ret til at overvære forhandlingerne i udvalg, selv om han ikke er medlem. Han underrettes om tidspunktet for valgsmøderne og modtager dagsorden, hvis en sådan udsendes til medlemmerne.

§ 22. Et medlem af kommunalbestyrelsen kan for denne indbringe ethvert spørgsmål om udvalgenes virksomhed, og udvalgene skal meddele kommunalbestyrelsen de oplysninger, denne forlanger. Udvalgene er – med de begrænsninger, der er fastsat i lovgivningen – i enhver henseende undergivet kommunalbestyrelsens beslutninger.

11. § 31 affattes således:

»§ 31. Formanden kan på kommunalbestyrelsens vegne afgøre sager, som ikke tåler opsættelse eller ikke giver anledning til tvivl.

Stk. 2. Formanden har den øverste daglige ledelse af kommunens administration. Han fordeler sagerne til de pågældende udvalg og drager omsorg for, at sager, der kræver beslutning af kommunalbestyrelsen, forelægges denne med eventuelle erklæringer, jfr. § 18. Han påser sagernes ekspedition og udfærdiger om fornødent forskrifter herfor.

Stk. 3. Formanden har den umiddelbare forvaltning af de anliggender, som ikke er henlagt til udvalg m. v.

Stk. 4. I styrelsesvedtægten kan fastsættes nærmere regler om formandens forretninger.«

§ 31. Formanden drager omsorg for udførelsen af kommunalbestyrelsens beslutninger. Han kan på kommunalbestyrelsens vegne afgøre almindelige løbende sager, der ikke tåler opsættelse eller ikke giver anledning til tvivl.

Stk. 2. Formanden har den daglige ledelse af kommunens administration. Han fordeler sagerne til de pågældende udvalg og udfærdiger om fornødent forskrifter for sagernes ekspedition. Han drager omsorg for, at sager, der kræver beslutning af kommunalbestyrelsen, forelægges denne med eventuelle erklæringer, jfr. § 18, stk. 2. Formanden har den umiddelbare forvaltning af de anliggender, som ikke er henlagt til udvalg m. v.

Stk. 3. De nærmere regler om formandens forretninger faststattes i styrelsesvedtægten.

12. Efter § 31 indsættes:

»§ 31 a. Formanden har ret til uden stemmeret at deltage i forhandlingerne i udvalg, selv om han ikke er medlem. Han underrettes om tidspunktet for valgsmøderne og modtager dagsorden, hvis en sådan udsendes til medlemmerne, samt udskrift af beslutningsprotokollen for hvert møde.

Stk. 2. Formanden kan sammenkalde medlemmerne af to eller flere udvalg til samlet drøftelse af foreliggende sager af fælles interesse.

Stk. 3. Formanden kan standse behandlingen af en under et udvalgs myndighedsområde hørende sag ved skriftligt at pålægge udvalget at indbringe sagen for kommunalbestyrelsen uden unødigt ophold. Dette gælder dog ikke sager, hvor afgørelsen ved lovgivningen er henlagt til udvalget.«

§ 20. —

Stk. 4. Kommunalbestyrelsens formand har ret til at overvære forhandlingerne i udvalg, selv om han ikke er medlem. Han underrettes om tidspunktet for udvalgsmøderne og modtager dagsorden, hvis en sådan udsendes til medlemmerne.

13. § 34 affattes således:

»§ 34. Regler om ydelse af vederlag, efterløn og pension til kommunalbestyrelsens formand fastsættes i styrelsesvedtægten.

Stk. 2. I styrelsesvedtægten kan der fastsættes regler om ydelse af et vederlag til kommunalbestyrelsens næstformand. Vederlaget udgør en tiendedel af det i stk. 1 omhandlede vederlag. Er der valgt flere næstformænd, kan vederlag kun ydes første næstformand.

Stk. 3. Et medlem, der i henhold til § 15, stk. 4, eller § 66, stk. 2, udpeges til at fungere som formand, oppebærer i funktionsperioden vederlag efter reglerne i stk. 1.

Stk. 4. Kommunalbestyrelsen kan yde et medlem, som uden for de i stk. 3 nævnte tilfælde varetager opgaver, som påhviler kommunalbestyrelsens formand, et vederlag. Vederlagets størrelse fastsættes under hensyn til navnlig arbejdsbyrdens omfang og varighed.

Stk. 5. En næstformand, der modtager vederlag i henhold til stk. 2, kan dog kun modtage vederlag i henhold til stk. 3 eller 4, såfremt han inden for et regnskabsår har varetaget formandens opgaver i mere end 5 uger.

Stk. 6. Modtager et medlem andre vederlag, honorarer eller diæter af kommunens kasse, kan disse sammen med de i stk. 2-4 omhandlede vederlag ikke overstige det vederlag, der tilkommer borgmesteren, jfr. stk. 1.«

§ 34. Der ydes kommunalbestyrelsens

formand et vederlag, hvis størrelse fastsættes i styrelsesvedtægten.

Stk. 2. Hvor forholdene taler derfor, kan kommunalbestyrelsen med tilsynsmyndighedens samtykke vedtage at yde næstformanden et vederlag for udførelse af de ham i henhold til § 33 påhvilende opgaver i et længere tidsrum på grund af formandens sygdom, ferie eller fravær af anden årsag. Dette vederlags størrelse fastsættes under hensyn til navnlig arbejdsbyrdens omfang og fraværets varighed.

Stk. 3. Bestemmelserne i stk. 2 finder tilsvarende anvendelse, hvor et medlem i henhold til § 15, stk. 4, udpeges til at fungere som formand eller næstformand.

14. § 35 ophæves.

§ 35. I styrelsesvedtægten kan fastsættes bestemmelser om ydelse af efterløn og pension til afgæede formænd.

15. § 41 affattes således:

»§ 41. Beslutning om optagelse af lån og påtagelse af garantiforpligtelser skal, medmindre indenrigsministeren fastsætter andet, træffes af kommunalbestyrelsen.«

§ 41. Beslutning om optagelse af lån, påtagelse af garantiforpligtelser og pantsætning af kommunale aktiver træffes af kommunalbestyrelsen. Økonomiudvalget kan dog bemyndiges til at træffe beslutning om garanti for lån som de i § 57, skt. 2 og 3, omhandlede inden for betingelser og grænser, der fastsættes af kommunalbestyrelsen.

16. § 42 affattes således:

»§ 42. Enhver kommune skal have en sagkyndig revision, der skal godkendes af tilsynsmyndigheden. Kommunalbestyrelsens afskedigelse af revisionen kræver tilsynsmyndighedens samtykke.

Stk. 2. Revisionen skal omfatte alle under kommunalbestyrelsen henhørende regnskabsområder. Ved revisionen efterprøves, om regnskabet er rigtigt og om de dispositioner, der er omfattet af regnskabsaflæggelsen, er i overensstemmelse med meddelte bevillinger, kommunalbestyrelsens øvrige beslutninger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis.

Stk. 3. Det påhviler revisionen regelmæssigt at foretage en kritisk gennemgang af

kommunens regnskabsføring og de i forbindelse hermed etablerede kontrolforanstaltninger med henblik på at efterprøve, om disse er betryggende.

Stk. 4. Kommunalbestyrelsen skal tilvejebringe og meddele de oplysninger, der er fornødne for revisionens virksomhed.

Stk. 5. Kommunalbestyrelsen fastsætter de nærmere regler for indretningen af kommunens kasse- og regnskabsvæsen i et regulativ, hvori der tillige optages forskrifter vedrørende forretningsgangen inden for kasse- og regnskabsvæsenet. Regulativet tilstilles den kommunale revision, som tillige skal underrettes om alle ændringer af regulativet, før de sættes i kraft.«

§ 42. Enhver kommune skal have en sagkyndig revision, der skal godkendes af tilsynsmyndigheden. Kommunalbestyrelsens afskedigelse af revisionen kræver tilsynsmyndighedens samtykke.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen skal meddele de oplysninger, der er fornødne for revisionens virksomhed

Stk. 3. Kommunalbestyrelsen fastsætter de nærmere regler for indretningen af kommunens kasse- og regnskabsvæsen i et regulativ, hvori der tillige optages forskrifter vedrørende forretningsgangen inden for kasse- og regnskabsvæsenet. Regulativet tilstilles den kommunale revision, som tillige skal underrettes om alle ændringer af regulativet, før de sættes i kraft.

17. § 46 affattes således:

»§ 46. De nærmere regler om bestyrelsen af kommunens kasse- og regnskabsvæsen, om aflæggelse af årsregnskabet, om revision og om afgørelse af bemærkninger fastsættes i styrelsesvedtægten.«

§ 46. De nærmere regler om affattelsen af årsbudgettet og de flerårige budgetoverslag, om behandlingen af tillægsbevillingssager og om bestyrelsen af kommunens kasse- og regnskabsvæsen, herunder bestemmelser om anvisning og om økonomiudvalgets kontrol med ind- og udbetalinger, fastsættes i styrelsesvedtægten.

Stk. 2. I styrelsesvedtægten fastsættes endvidere nærmere regler om aflæggelsen af årsregnskabet, om revision og om afgørelse af bemærkninger.

18. § 55 affattes således:

» § 55. Indenrigsministeren kan fastsætte regler om kommunernes låntagning.«

§ 55. Kommunalbestyrelsens beslutning om optagelse eller overtagelse af lån eller ændringer i lånevilkår kræver tilsynsmyndighedens samtykke, jfr. dog § 56.

Stk. 2. Foretagender, der skal finansieres ved optagelse af lån, som kræver tilsynsmyndighedens samtykke, må ikke påbegyndes, forinden kommunalbestyrelsen har opnået samtykke til arbejdets finansiering ved lån.

19. § 56 ophæves.

§ 56. Kommunalbestyrelsen kan uden tilsynsmyndighedens samtykke disponere over en kassekredit inden for et beløb, der fastsættes af indenrigsministeren for henholdsvis amtskommuner og primærkommuner til et bestemt beløb pr. indbygger

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen kan uden tilsynsmyndighedens samtykke optage lån, som afdrages med mindst 1/3 årligt.

20. § 57 affattes således:

»§ 57. Indenrigsministeren kan fastsætte regler om kommunalbestyrelsens adgang til at forpligte kommunen ved kaution eller anden økonomisk garanti samt ved tilsagn om regelmæssige ydelser og lignende, som kommunen ikke efter loven er forpligtet til at præstere.«

§ 57. Kommunalbestyrelsen kan ikke uden tilsynsmyndighedens samtykke forpligte kommunen ved kaution eller anden økonomisk garanti eller foretage ændring af vilkår for kommunens garantiforpligtelser. Det samme gælder med hensyn til tilsagn om regelmæssige ydelser o. lign., som kommunen ikke efter loven er forpligtet til at præstere.

Stk. 2. Kommunalbestyrelser i primærkommuner kan dog uden samtykke give garanti for lån, der ydes grundejere til dækning af udgifter ved indlæggelse af gas, vand eller elektricitet i ejendomme, der er beliggende i kommunen, og ved anlæg, udvidelse eller omfattende istandsættelse af gader, veje, kloakker, når lånene afdrages over højst 20 år.

Stk. 3. Samtykke er heller ikke nødvendigt til primærkommuners garanti for lån, der ydes grundejere til dækning af udgifter ved tilslutning til fjernvarmeanlæg af ejendomme, der er beliggende i kommunen, eller for lån, der ydes kommunens indbyggere til dækning af udgifter, der er påført dem ved omlægning

af elforsyningen for et større område, når lånene afdrages over højst 10 år.

21. § 59 ophæves.

§ 59. Kommunalbestyrelsen kan ikke uden tilsynsmyndighedens samtykke afhænde eller pantsætte kommunens faste ejendomme eller erhverve nye faste ejendomme for kommunen. Indenrigsministeren kan dog bestemme, at visse ejendomsdispositioner kan finde sted uden samtykke.

22. § 64, stk. 3, affattes således:

»Stk. 3. I vedtægten fastsættes bestemmelser om vederlag, efterløn og pension til borgmestre og rådmænd, samt om vederlag til medlemmer, der midlertidigt fungerer i disse hverv.«

§ 64. —

Stk. 3. Der kan i vedtægten optages bestemmelser om vederlag og pension til borgmestre og rådmænd.

23. Efter § 64 indsættes:

»§ 65. I styrelsesvedtægten for amtskommunerne samt andre kommuner med et indbyggertal på mindst 40.000 kan det bestemmes, at formændene for de stående udvalg vælges af kommunalbestyrelsen på dennes konstituerende møde ved forholdstalsvalg, jfr. stk. 2. Valgene har virkning for kommunalbestyrelsens funktionsperiode.

Stk. 2. Grupperne bestemmer i den rækkefølge, hvori de har opnået ret til at besætte pladser som udvalgsformænd, i hvilke udvalg og med hvilke medlemmer de ønsker at besætte formandsposterne. Intet medlem kan udpeges til mere end en formandspost. Ved fordelingen regnes formanden for økonomiudvalget, jfr. stk. 3, som den første af de formandsposter, der kan tilkomme den gruppe inden for kommunalbestyrelsen, til hvilken kommunalbestyrelsens formand hører. Når udvalgsformændene er valgt, vælges de øvrige medlemmer af de stående udvalg efter reglerne i §§ 25 og 27, idet en udvalgsformands plads regnes som den første af de pladser, der kan tilkomme den gruppe inden for kommunalbestyrelsen, til hvilken udvalgsformanden hører.

Stk. 3. Økonomiudvalget består af kommunalbestyrelsens formand, der tillige er formand for udvalget, samt udvalgsformændene. I styrelsesvedtægten kan der fastsættes bestemmelser om udvidelse af økonomiudvalget med et yderligere antal kommunalbestyrelsesmedlemmer, dog således at det samlede medlemstal højst bliver 7. I så fald vælges medlemmerne til økonomiudvalget efter forholdstal og således, at de i henhold til 1. punktum besatte pladser fragår i de pågældende grupperes antal pladser.

Stk. 4. I styrelsesvedtægten fastsættes bestemmelser om vederlag, efterløn og pension til udvalgsformænd samt om vederlag til medlemmer, der midlertidigt fungerer som udvalgsformænd.

Stk. 5. I kommuner, hvor der er nedsat et havneudvalg, jfr. § 19, stk. 3, er formanden for dette udvalg dog ikke omfattet af reglerne i stk. 1-4.

Stk. 6. I styrelsesvedtægten træffes endvidere bestemmelse om de fravigelser af denne lovs indhold, som den i denne paragraf omhandlede styrelsesform gør ønskelig.«

24. § 66 ophæves og i stedet indsættes:

»§ 66. Såfremt kommunalbestyrelsens formand eller et af de i § 64, stk. 2, nævnte magistratsmedlemmer vægrer sig ved at udføre en opgave, som er pålagt ham ved denne lov eller kommunens styrelsesvedtægt, kan kommunalbestyrelsen udpege et af sine medlemmer til at varetage den pågældende opgave.

Stk. 2. Ved grov eller gentagen vægring med hensyn til udførelsen af de i stk. 1 nævnte opgaver kan kommunalbestyrelsen udpege et af sine medlemmer til at fungere som formand eller magistratsmedlem indtil videre. Den, der udpeges, overtager samtlige opgaver, som påhviler kommunalbestyrelsens formand eller det pågældende magistratsmedlem.

Stk. 3. Kommunalbestyrelsens beslutning i henhold til stk. 2 skal straks forelægges indenrigsministeren til stadfæstelse. Beslutningen træder først i kraft, når den er stadfæstet af indenrigsministeren.

Stk. 4. Foreligger der en i henhold til stk. 3 stadfæstet beslutning om indskriden, skal kommunalbestyrelsen straks rejse sag ved domstolene til efterprøvelse af, om betingel-

serne for indskriden efter stk. 2 er til stede. Finder domstolene, at betingelserne for indskriden efter stk. 2 er til stede, anses formanden eller det pågældende magistratsmedlem som fritaget for sit hverv.

Stk. 5. Kommunalbestyrelsen kan med indenrigsministerens godkendelse beslutte, at der i de i stk. 1 og 2 nævnte tilfælde sker en nedsættelse af det vederlag, der ydes formanden eller det pågældende magistratsmedlem. Nedsættelsen kan, medmindre omstændighederne taler for et fuldstændigt bortfald, højst udgøre en tredjedel af vederlaget. Sker der en retlig prøvelse i henhold til stk. 4, og denne ikke medfører fritagelse for hvervet, har formanden eller det pågældende magistratsmedlem krav på efterbetaling af forskellen mellem det fulde og det nedsatte vederlag.

Stk. 6. Bestemmelserne i stk. 1 til 5 finder tilsvarende anvendelse på udvalgsformænd, som er valgt i henhold til § 65, stk. 1.«

§ 66. Kommunalbestyrelsen skal inden et år efter lovens ikrafttræden indsende forslag til kommunens styrelsesvedtægt til indenrigsministerens stadfæstelse. Indtil sådan stadfæstelse er meddelt, bevarer de nugældende vedtægter deres gyldighed med de ændringer, der følger af denne lov.

§ 2

1. I § 10 indsættes som nyt *stk. 1*:

»Ethvert medlem af borgerrepræsentationen kan for denne indbringe ethvert spørgsmål om kommunens anliggender samt fremsætte forslag til beslutninger herom.«

Stk. 1 og 2 bliver herefter stk. 2 og 3.

§ 10. Borgerrepræsentationen er beslutningsdygtig, når mindst halvdelen af medlemmerne er til stede.

Stk. 2. Beslutninger træffes ved stemmeflertal, hvor intet andet særligt er bestemt.

2. § 15, *stk. 1 og 2* affattes således:

»Når et medlem af borgerrepræsentationen er forhindret i at deltage i det konstituerende møde, jfr. § 4, eller i det møde, hvor forslaget til årsbudget og flerårige budgetoverslag undergives 2. behandling, jfr. § 39, stk. 2, kan de medlemmer, der er valgt på den pågældende kandidatliste, kræve stedfortræderen indkaldt til at deltage i mødet.

Stk. 2. Når et medlem har forfald på grund af sin helbredstilstand, forretninger eller lignende og således er forhindret i at varetage sine kommunale hverv i et forventet tidsrum af mindst 1 måned, indkalder borgerrepræsentationen stedfortræderen til midlertidigt at tage sæde i borgerrepræsentationen.«

§ 15. Når et medlem er forhindret i at deltage i det konstituerende møde, jfr. § 4, kan de medlemmer, der er valgt på den pågældende kandidatliste, kræve stedfortræderen indkaldt til at deltage i mødet.

Stk. 2. Når et medlem har forfald i mindst 1 måned, indkalder borgerrepræsentationen stedfortræderen til midlertidigt at tage sæde i borgerrepræsentationen.

Stk. 3. Borgerrepræsentationen træffer beslutning om, hvorvidt betingelserne for stedfortræderens indtræden er til stede.

3. Efter § 16 indsættes i *kapitel II*:

»§ 16 a. Borgerrepræsentationen drager omsorg for indretningen af kommunens administration og fastsætter regler om ansættelse og afskedigelse af kommunalt personale.«

4. I § 20 affattes *stk. 2 og 3* således:

»*Stk. 2.* Udvalgene udøver deres virksomhed i møder. De er beslutningsdygtige, når mindst halvdelen af medlemmerne er til stede.

Stk. 3. Udvalgene vælger selv deres formand. Ethvert medlem af udvalget er forpligtet til at modtage valg til formand. Formanden forbereder, indkalder og leder udvalgets møder.«

§ 20. Det påhviler de i §§ 17 og 19 nævnte udvalg at behandle de sager, der er henvist til dem af borgerrepræsentationen, og at afgive skriftlig indstilling herom til borgerrepræsentationen til beslutning. Udvalgene kan af magistraten forde enhver oplysning, som er nødvendig for udvalgsbehandlingen.

Stk. 2. Udvalgene, der udøver deres virksomhed i møder, vælger selv deres formand.

Stk. 3. Udvalgene er beslutningsdygtige, når mindst halvdelen af medlemmerne er til stede.

Stk. 4. Borgerrepræsentationens formand har ret til at overvære forhandlingerne i udvalg, selv om han ikke er medlem. Han underrettes om tidspunktet for udvalgmøderne

og modtager dagsorden, hvis en sådan udsendes til medlemmerne.

Stk. 5. I borgerrepræsentationens forretningsorden kan fastsættes bestemmelser om udvalgenes forretningsorden, herunder bestemmelser om foretræde for udvalgene.

5. § 20, stk. 4 ophæves.

Stk. 5 bliver herefter stk. 4.

§ 20. —

Stk. 4. Borgerrepræsentationens formand har ret til at overvære forhandlingerne i udvalg, selv om han ikke er medlem. Han underrettes om tidspunktet for udvalgsmøderne og modtager dagsorden, hvis en sådan udsendes til medlemmerne.

6. § 21, stk. 3 affattes således:

»*Stk. 3.* Medlemmerne af borgerrepræsentationen er pligtige at modtage valg til udvalg, kommissioner, bestyrelser og lignende samt til at udføre øvrige hverv, som borgerrepræsentationen måtte tildele dem. Borgerrepræsentationen kan også, medmindre andet særligt er bestemt, overlade hverv til andre af kommunens beboere, som er villige dertil.«

§ 21. —

Stk. 3. Borgerrepræsentationen kan pålægge ét eller flere af sine medlemmer eller medlemmer af magistraten at udføre særlige kommunale hverv. Sådanne hverv kan også tildeles andre af kommunens beboere, som er villige dertil.

7. I § 25 indsættes efter *stk. 1* som nyt stykke:

»*Stk. 2.* Formanden har ret til uden stemmeret at deltage i forhandlingerne i udvalg, selv om han ikke er medlem. Formanden underrettes om tidspunktet for udvalgsmøderne og modtager dagsorden, hvis en sådan udsendes til medlemmerne.«

Stk. 2 bliver herefter stk. 3.

§ 20. —

Stk. 4. Borgerrepræsentationens formand har ret til at overvære forhandlingerne i udvalg, selv om han ikke er medlem. Han underrettes om tidspunktet for udvalgsmøderne og modtager dagsorden, hvis en sådan udsendes til medlemmerne.

§ 25. Formanden tilrettelægger borgerrepræsentationens møder og indkalder medlemmerne til disse. Han leder forhandlingerne og afstemningerne og drager omsorg for, at borgerrepræsentationens beslutninger indføres i beslutningsprotokolten.

Stk. 2. Nærmere regler om formandens forretninger kan fastsættes i vedtægten.

8. I § 27 indsættes som *stk. 3*:

»*Stk. 3.* Magistratens medlemmer er pligtige at modtage valg til udvalg, kommissioner, bestyrelser og lignende samt til at udføre øvrige hverv, som borgerrepræsentationen eller magistraten måtte tildele dem.«

§ 21. —

Stk. 3. Borgerrepræsentationen kan pålægge ét eller flere af sine medlemmer eller medlemmer af magistraten at udføre særlige kommunale hverv. Sådanne hverv kan også tildeles andre af kommunens beboere, som er villige dertil.

§ 27. Magistraten består af en overborgmester og 6 borgmestre. Indenrigsministeren kan efter forslag fra borgerrepræsentationen ændre antallet af borgmestre.

Stk. 2. Udtræder et medlem i valgperiodens løb af magistraten, besættes den ledigblevne plads for den tilbageværende del af valgperioden af den gruppe, der har udpeget det medlem, der udtræder.

9. § 42 affattes således:

»§ 42. Beslutning om optagelse af lån og påtagelse af garantiforpligtelser skal, medmindre indenrigsministeren fastsætter andet, træffes af borgerrepræsentationen.«

§ 42. Beslutning om optagelse af lån, påtagelse af garantiforpligtelser og pantsætning af kommunale aktiver træffes af borgerrepræsentationen.

10. § 43 affattes således:

»§ 43. Revision af Københavns kommunes regnskaber varetages af kommunens revisionsdirektorat. De nærmere bestemmelser om revisionens virksomhed fastsættes i en revisionsvedtægt, der vedtages af borgerrepræsentationen og stadfæstes af indenrigsministeren.

Stk. 2. Revisionsdirektoratet henhører under borgerrepræsentationen, men har ved revisionens udførelse et selvstændigt ansvar i overensstemmelse med revisionsvedtægtens bestemmelser. Afskedigelse af direktoratets chef kræver indenrigsministerens samtykke.

Stk. 3. Revisionen skal omfatte alle under borgerrepræsentationen henhørende regnskabsområder. Ved revisionen efterprøves, om regnskabet er rigtigt, og om de dispositioner, der er omfattet af regnskabsaflæggelsen, er i overensstemmelse med meddelte bevillinger, borgerrepræsentationens øvrige beslutninger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis.

Stk. 4. Det påhviler revisionen regelmæssigt at foretage en kritisk gennemgang af kommunens regnskabsføring og de i forbindelse hermed etablerede kontrolforanstaltninger med henblik på at efterprøve, om disse er betryggende.

Stk. 5. Magistraten skal tilvejebringe og meddele de oplysninger, der er fornødne for revisionens virksomhed.

Stk. 6. Magistraten udarbejder de nærmere regler for indretningen af kommunens kasse- og regnskabsvæsen i et regulativ, der godkendes af borgerrepræsentationen.«

§ 43. Revision af Københavns kommunes regnskaber varetages af kommunens revisionsdirektorat. De nærmere bestemmelser om revisionens virksomhed fastsættes i en revisionsvedtægt, der vedtages af borgerrepræsentationen og stadfæstes af indenrigsministeren.

Stk. 2. Revisionsdirektoratet henhører under borgerrepræsentationen, men har ved revisionens udførelse et selvstændigt ansvar i overensstemmelse med revisionsvedtægtens bestemmelser. Afskedigelse af direktoratets chef kræver indenrigsministerens samtykke.

Stk. 3. Magistraten skal meddele de oplysninger, der er fornødne for revisionens virksomhed.

Stk. 4. Magistraten udarbejder de nærmere regler for indretningen af kommunens kasse- og regnskabsvæsen i et regulativ, der godkendes af borgerrepræsentationen.

11. § 47 affattes således:

»§ 47. Indenrigsministeren kan fastsætte regler om kommunens låntagning.

Stk. 2. Indenrigsministeren kan fastsætte regler om borgerrepræsentationens adgang til

at forpligte kommunen ved kaution eller anden økonomiske garanti samt ved tilsagn om regelmæssige ydelser og lignende, som kommunen ikke efter loven er forpligtet til at præstere.«

§ 47. De i § 42 nævnte dispositioner kræver indenrigsministerens samtykke.

Stk. 2. Lån, som afdrages med mindst 1/3 årlig, kan dog optages uden indenrigsministerens samtykke.

12. § 52 ophæves og i stedet indsættes:

»§ 52. Borgerrepræsentationen drager omsorg for, at kommunens arkivalier opbevares på betryggende måde.

Stk. 2. Indenrigsministeren kan fastsætte nærmere regler for kassation af kommunens arkivalier.«

§ 52. Borgerrepræsentationen skal indsende forslag til kommunens styrelsesvedtægt til indenrigsministerens stadfæstelse senest 6 måneder før lovens ikrafttræden.

13. Efter § 53 indsættes:

»§ 53 a. Såfremt borgerrepræsentationens formand vægrer sig ved at udføre en opgave, som er pålagt ham ved denne lov eller kommunens styrelsesvedtægt, kan borgerrepræsentationen udpege et af sine medlemmer til at varetage den pågældende opgave.

Stk. 2. Såfremt et af magistratens medlemmer vægrer sig ved at udføre en opgave, som er pålagt ham ved denne lov eller kommunens styrelsesvedtægt, kan magistraten udpege et af sine øvrige medlemmer til at varetage den pågældende opgave.

Stk. 3. Ved borgerrepræsentationens formands eller et magistratsmedlems grove eller gentagne vægring ved at udføre opgaver, som er pålagt ham ved denne lov eller kommunens styrelsesvedtægt, kan borgerrepræsentationen udpege et af sine medlemmer til at fungere som formand eller magistratsmedlem indtil videre. Den, der udpeges, overtager samtlige opgaver, som påhviler formanden eller det pågældende magistratsmedlem. Den, der i medfør af denne bestemmelse udpeges til at fungere som magistratsmedlem, udtræder af borgerrepræsentationen i den tid, funktionen varer, og den pågældendes stedfortræder indkaldes til midlertidigt at

tage sæde i borgerrepræsentationen, jfr. § 5, stk. 4.

Stk. 4. Borgerrepræsentationens beslutning i henhold til stk. 3 skal straks forelægges indenrigsministeren til stadfæstelse. Beslutningen træder først i kraft, når den er stadfæstet af indenrigsministeren.

Stk. 5. Foreligger der en i henhold til stk. 4 stadfæstet beslutning om indskriden, skal borgerrepræsentationen straks rejse sag ved domstolene til efterprøvelse af, om betingelserne for indskriden efter stk. 3 er til stede. Finder domstolene, at betingelserne for indskriden efter stk. 3 er til stede, anses formanden eller det pågældende magistratsmedlem som fritaget for sit hverv.

Stk. 6. Borgerrepræsentationen kan med indenrigsministerens godkendelse beslutte, at

der i de i stk. 1-3 nævnte tilfælde sker en nedsættelse af det vederlag, der ydes formanden eller det pågældende magistratsmedlem. Nedsættelsen kan, medmindre omstændighederne taler for et fuldstændigt bortfald, højst udgøre en tredjedel af vederlaget. Sker der en retlig prøvelse i henhold til stk. 5, og denne ikke medfører fritagelse for hvervet, har formanden eller det pågældende magistratsmedlem krav på efterbetaling af forskellen mellem det fulde og det nedsatte vederlag.«

§ 3

Loven træder i kraft den 1. januar 1982. Dele af loven kan dog efter indenrigsministerens bestemmelse sættes i kraft inden dette tidspunkt.